

ครูผู้ใช้อยืมแห่งนาฏศิลป์เปลี่ยนชีวิตคน

...ครูณัฏฐา ธรรมธนาคม...

“เธอส่งกระจกดู เธอต้องยืม หามุมสวย ลองหามุมสวยบนใบหน้า”

ลิ้นเสียงของคุณครูณัฏฐา เด็กหญิงเด็กชายต่างยืนหน้าเข้าใกล้กระจกบานใหญ่ เอียงคอหามุมสวย มุมหล่อตามคำที่ครูบอก บางคนยืมบาง ๆ บางคนยืมจนเห็นฟันขาวทั้งปาก บ้างก็อมยืม จิกตา แต่พยายามยิ้มหวาน หน้าตาหมดจด สดใสดูสะอาดสะอ้าน ..... พอกวาดตามองดูสารพัดวิธียืมของเด็ก ๆ แล้ว ผู้มาเยือนก็เปลอยยิ้มตามเด็ก ๆ ไปด้วยจนได้ เมื่อเด็ก ๆ ต่างพากันสำรวจรอยยืมบนใบหน้าจนได้ตั้งใจแล้ว เสียงเพลงจากเครื่องเล่น CD ในห้องก็เริ่มดังขึ้น

ดนตรีคึกคักของเพลงซำดั่งขึ้น ครูณัฏฐาเริ่มเคาะมือให้จังหวะ เด็ก ๆ ตั้งแถวจากมุมห้อง จับเอว ต่อแถวยาว และพากันวาดลวดลายเลียนแบบท่าทางซำ ใช้แขนแขนวงสับไปมา เด็กนักเรียนทุกคนมองผ่านหน้าครูณัฏฐาไปยังกระจกบานใหญ่ประหนึ่งว่า กระจกบานนั้นเป็นคณดู และแน่นอนบนใบหน้าของเด็กทุกคนต่าง “ยิ้ม”

ครูณัฏฐาเองก็หันมามีให้ผู้มาเยือนที่กำลังนั่งดูการฝึกซ้อมของเด็ก ๆ พลันเล่าถึงสภาพของเด็กนักเรียนเมื่อ 30 ปีที่แล้ว ในวันที่ครูเพิ่งได้มาบรรจุเป็นครูสอนนาฏศิลป์ที่โรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจแห่งนี้ โรงเรียนซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของชุมชนคลองเตย โรงเรียนที่เป็นเหมือนที่พักพิง สร้างและหล่อหลอมเด็กในชุมชนให้เกิดและเติบโตขึ้นอย่างแข็งแกร่ง ภาพในอดีตเมื่อ 30 ปีก่อน ของเด็กที่ย้อนกลับเข้ามาในความทรงจำของครูณัฏฐาอีกครั้ง เมื่อครั้งสมัยที่ครูก้าวเข้ามาครั้งแรก มันช่างต่างกับเด็ก ๆ วันนี้เด็ก ๆ ที่กำลังฝึกซ้อมการแสดงอย่างแข็งขันตรงหน้า

“เหมือนเราสอนอยู่ในชุมชนแออัด เด็กแต่ละคนมอมแมม เสื้อผ้าขาดวัน เวลาเด็กยืมก็เห็นซีฟั่นแล้ว ยิ่งพอเข้าไปใกล้ ๆ ก็เห็นซีโคลเซอะเลย ไม่ใช่แบบตอนนี่เลยนะ”

สิ่งที่ครูณัฏฐาเล่าถึงในวันนั้น ถ้าจะให้หมโนภาพตามถึงสภาพเด็ก ๆ ในวันนั้นคงยากยิ่ง เพราะมันช่างขัดแย้งกันเสียเหลือเกินกับเด็ก ๆ ที่เห็นในวันนี้ วันนี้ทุกคนสดใส สะอาดสะอ้าน สงี่ยมอ่อนหวานให้ตลอดเวลาที่มองมา

มากกว่าความสดใสสมวัยจากรอยยิ้ม และความสะอาดสะอ้านทั้งหน้าตาจนถึงเครื่องแต่งกายที่ได้รับการดูแลใส่ใจแล้ว ลูกศิษย์ของครูณัฏฐายังรู้สึกจูงใจช่วยครูต้อนรับแขกผู้มาเยือนอย่างคล่องแคล่ว แม้แต่เด็กผู้ชายก็ไม่มี ความเคอะเขิน หรือประหม่าต่อหน้าคนที่ไม่คุ้นเคย ที่สำคัญในช่วงฝึกซ้อมต่อหน้ากระຈกບານใหญ่ ภายใ้ความยิ้มแย้มแจ่มใสันเด็กทุกคนมุ่งมั่น ตั้งใจและมีสมาธิอยู่กับเพลง

ไม่ว่าจะต้องซ้อมซ้ำสักกี่ครั้ง บรรยากาศของการเรียนรู้ ท่ามกลางความผูกพันของครูและลูกศิษย์ที่ดูแลกัน
แบบคนในครอบครัว ห้องชมรมนาฏศิลป์ของโรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจจึงเป็นพื้นที่แห่งการเปลี่ยนชีวิต
ที่แห่งการบ่มเพาะความรัก สอนคนให้รู้จักความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าในตัวเอง ด้วยมือครูณัษตา ธรรม
ธนาคม ครูจิมของเด็ก ๆ โรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจ

ยิ้ม เบิกทาง ... ทำทนาย

ยิ้ม มีความหมาย..เปลี่ยนชีวิต

“อยู่ชั้นป.4 ก็อยากเป็นครูสอนรำแล้ว” ทันทีที่จบการศึกษาระดับอนุปริญา ครูณัชตาก็ได้เริ่มงานสอนที่โรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่ง สอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล ประถมและมัธยมศึกษา แต่ความตั้งใจที่อยากสอนเด็กรำไทยไม่เคยลดน้อยลง ครูณัชตาจึงสอบเข้าเรียนต่อในระดับปริญญาตรีที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ และสอบบรรจุเข้ารับราชการครู ในปี พ.ศ. 2530 ในครูสาขานาฏศิลป์ ซึ่งในสมัยนั้นการสอบบรรจุเพื่อเข้ารับราชการเป็นความใฝ่ฝันของหลาย ๆ คน ครูณัชตาก็ทำได้ดีในสาขาที่เลือก โดยสามารถสอบบรรจุได้เป็นอันดับที่ 24 จากผู้เข้าสอบนับหมื่นคน ถือเป็นความสุขสมหวังครั้งหนึ่งของชีวิตที่ครูณัชตาไม่ได้คิดเลยว่าจะมีโจทย์ทำทนายรออยู่ข้างหน้า

ความตั้งใจสานฝันเป็นครูสอนนาฏศิลป์ บวกความมั่นใจในผลการสอบ ทำให้การก้าวเข้าสู่รั้วโรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจ สังกัดกรุงเทพมหานคร เมื่อตอนอายุ 24 ของครูณัชตาเต็มไปด้วยพลังและความหวัง ที่นี่แหละที่เธอตั้งใจจะมาเป็นครูถ่ายทอดวิชาระบำ รำ ฟ้อนและดนตรี ให้กับเด็ก ๆ ได้มีความสุข แต่ในวันที่เธอก้าวเข้ามา สิ่ง que เธอเห็นตรงหน้ากลับไม่ใช่ภาพที่เคยวาดเอาไว้เลย สภาพของเด็กนักเรียนช่างต่างจากเด็กนักเรียนโรงเรียนเก่าที่เคยสอนก่อนมาสอบบรรจุครูอย่างมากมาย

“เด็กที่มีเมื่อ 30 ปีที่แล้ว ต้องย่ำ มั่นคือ 30 ปีที่แล้ว สภาพสภปรกมอมแมม ใส่เสื้อผ้า
ขาดวัน บางคนไม่ใส่รองเท้า ให้ตายสิ ...สภาพของเด็กที่เห็น ไม่เหมาะกับการเรียนนาฏศิลป์
โดยสิ้นเชิง”

ถ้าอ่านใจครูณัชตาในวันที่ร้อนวิชาก็คงเข้าใจได้ไม่ยาก เพราะผู้ที่รำเรียนทางนาฏศิลป์
โดยตรงจะได้รับการปลูกฝังทั้งเรื่องความสะอาดสะอ้าน บุคลิกภาพ ท่าทาง ท่ายืน ที่ต้องดูสง่างาม
ซึ่งเรื่องเหล่านี้เป็นพื้นฐานที่ทุกคนจะได้รับการฝึกฝนมาอย่างดี เพราะบุคลิกภาพสำคัญมาก
กับการแสดงออกในทางนาฏศิลป์ แต่โจทย์ใหญ่ที่อยู่ตรงหน้าทำเอาอุดมคติของครูณัชตาสั่นคลอน
ไปเล็กน้อย ก่อนจะรีบดึงสติกลับมาได้และตั้งหลักใหม่กับความตั้งใจเดิม ดังนั้นเมื่อรายงานตัวและ
รับมอบหมายจากผู้อำนวยการโรงเรียนให้สอนเฉพาะวิชานาฏศิลป์และดนตรี ครูณัชตาก็เริ่มเดินสำรวจ
โรงเรียนและทำความรู้จักเด็กนักเรียนในช่วงเวลาพักกลางวัน เสียงเด็กทะเลาะโมโหตะโกน ทะเลาะดั่งดั่ง ดังก้อง
ไปทั่วบริเวณโรงเรียน บนอาคารเรียนและใต้ถุนอาคารเต็มไปด้วยเด็ก ๆ วิ่งไล่กัน อึกทึกครึกโครม
แต่ในเวลานั้น

....มีเด็กคนหนึ่งเดินเข้ามาใกล้ ยกมือขึ้นไหว้ พร้อมยิ้มทักครูคนใหม่ของโรงเรียน ....

ขณะนั้นสิ่งที่วนเวียนอยู่ในความคิดครูณัชตามีแต่เรื่องวิชานาฏศิลป์และดนตรี วิชาที่ต้องมาพร้อมกับ
ความมั่งคั่ง อ่อนช้อย น่ารัก สะอาดสะอ้าน แต่เด็กที่หน้าตาแตกต่างกับสิ่งที่เคยคิด ความรู้ที่รำเรียนมา
สอนเด็ก ๆ ที่มีในวิชานาฏศิลป์มันจะเป็นอย่างไรกัน ... แต่รอยยิ้มของเด็กนักเรียนคนเดียวที่เดินมาไหว้
ทักทายครูคนใหม่ ทำให้ครูณัชตาติดใจบางอย่างได้

“เราจะสอนในวิชาของเราอย่างเดียวนั้นไม่ได้ เราต้องให้ความรู้ด้านการรักษาความสะอาด
ก่อน ไม่อย่างนั้นเด็กจะป่วย... เสื้อผ้าของนักเรียนที่นี่ เป็นสีขาวเข้มนะคะ เพราะอะไร ก็เพราะใส่
ครั้งละหลายวันกว่าจะซัก เด็กที่นี่ใช้เสื้อผ้าขาด ๆ และไม่ปักชื่อ บางทีไม่ใส่รองเท้าด้วย”

เด็ก ๆ ต้องเปลี่ยน และเข้าใจในเรื่องของการรักษาความสะอาดมากกว่านี้ นั่นเป็นสิ่งที่ครูณัชตา
คิด แต่แน่นอนมันคือความท้าทายสำหรับครูที่ใหม่และคิดจะเปลี่ยนแปลงความเคยชินของคนที่ต้อง
อาศัยอยู่ในแหล่งเสื่อมโทรม ทำอย่างไรเล่าให้พวกเขาใส่ใจในสิ่งเหล่านี้ คำถามนี้วนเวียนอยู่ในหัวของครู

“เชื่อก่อน ตอนเข้ามาที่นี่ครั้งแรกครูหลงเข้าไปในชุมชนแออัด กว่าจะหาโรงเรียนเจอ
พอเจอโรงเรียน เดินเข้ามาก็ไม่ต่างอะไรกับชุมชนแออัดที่เราเดินหลงเข้าไป เจอเด็ก คือมอมแมม
เล็บยาว เสื้อผ้าขาด ครูถามเด็กว่าอาบน้ำยังงี้ เขาบอกไม่อาบน้ำหรอก มาโรงเรียนแม่บอกให้รีบ ๆ
มา คือตื่นแล้วก็มาเลย ใส่เสื้อผ้า ที่มีเหมือนโรงฝึกเลี้ยงเด็ก ครูก็สอนตั้งแต่ขัดเล็บเท้า สอนวิธี
ดูแลความสะอาด”

วันแรกของการสอนในห้องเรียนวิชานาฏศิลป์และดนตรี ระหว่างครูन्छตา กับเด็ก ๆ ที่เตรียมตัวมาเพื่อเรียนนาฏศิลป์ กลับกลายเป็นชั่วโมงเรียนสุขศึกษาไปโดยปริยาย ครูन्छตาเล่าย้อนว่าเริ่มตรวจความสะอาดตามร่างกายของเด็ก เล็บมือ เล็บเท้า ผมเผ้า เสื้อผ้า พร้อมๆ กันปากก็พูดพร่ำถึงความสำคัญในการดูแลความสะอาดของตัวเอง จากวันแรก วันที่สอง และวันถัด ๆ มา ครูन्छตาก็ยังคงทำหน้าที่สอนสุขอนามัยควบคู่ไปกับการสอนวิชานาฏศิลป์ เป็นแบบนี้ซ้ำ ๆ อย่างไม่เบื่อหน่าย เพราะครูन्छตาเรียนรู้ว่า การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมันไม่ใช่เรื่องง่ายอย่างใจคิด

เด็ก ๆ ก็ยังคงเคยชินการพฤติกรรมเดิม สภาพแวดล้อมเดิม ๆ ทำให้การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เป็นไปด้วยความยาก แต่สิ่งที่ทำให้เราเห็นได้ชัดจากความตั้งใจจริงของครูन्छตา คือ ความไม่ทอดทิ้งกับการแก้ปัญหาเลย

“จะไม่มีเด็กคนไหนรอดพ้นสายตาครูไปได้ เพียงแค่ครูใส่ใจอย่างจริงจัง แค่กวาดตาดูเราก็จะรู้ว่าเด็กในห้องเรียนแต่ละคน คนไหนมีปัญหาอะไร”

ครูन्छตาเชื่อมั่นว่าการเอาใจใส่ และลงไปใกล้ชิดเท่านั้นที่จะทำให้เข้าใจ ได้ใจ และเปลี่ยนใจคนได้ ครูन्छตาเรียนรู้สภาพปัญหาของชุมชนที่รายล้อมโรงเรียนได้มากขึ้น จากการที่ครูทำให้ชั่วโมงเรียนนาฏศิลป์ เป็นเวลาแห่งการดูแลร่างกายให้สะอาดตั้งแต่หัวจรดเท้า พร้อม ๆ กับคัดเลือกเด็กที่มีแววมามากินนาฏศิลป์จนสามารถขึ้นเวทีประกวดได้

มีครั้งหนึ่งที่ครูสังเกตเห็นตุ่มดำ ๆ ตามผิวหนังของลูกศิษย์คนหนึ่ง ที่ครูคัดเลือกให้มาฝึกซ้อมการแสดงเพื่อขึ้นแสดงโชว์ในงาน ๆ หนึ่ง ครูจึงแนะนำวิธีดูแลทำความสะอาดร่างกายให้ แต่ตุ่มดำ ๆ ก็ไม่หายไป จนวันหนึ่งที่ได้มีโอกาสไปส่งเด็กถึงบ้านจึงได้รู้ว่า ได้พื้นบ้านของลูกศิษย์เป็นน้ำคร่ำ ผาบ้านก็ใช้ร่วมกันกับบ้านข้าง ๆ เมื่อพาลูกศิษย์ไปหาหมอ จึงได้เข้าใจว่าตุ่มดำตามผิวของนักเรียนคือ ตุ่มน้ำคร่ำ เวลานั้นครูन्छตาเริ่มเข้าใจว่า การดูแลสุขลักษณะของเด็ก แค่โรงเรียนอาจไม่เพียงพอ การใส่ใจดูแลเด็กที่โรงเรียนตอบใจได้เพียงบางส่วน แต่การจะเรียกรอยยิ้มสดใสของเด็ก ให้ดูมีชีวิตชีวาทั้งภายในและภายนอก อาจต้องลงมือแก้โจทย์นี้ตั้งแต่ระดับครอบครัวและสภาพแวดล้อม มันเป็นโจทย์ยากที่รอให้ครูन्छตาลงมือแก้โจทย์นี้ด้วยตัวเอง

ครูन्छตาเล่าเรื่องของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ทำให้ครูประทับใจ ในวันที่ครูเพิ่งเริ่มคุ้นเคยกับนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนคลองเตยไม่เท่าไร ซึ่งวันนี้ลูกศิษย์ชั้น ป.2 ในวันนั้นได้เป็นครูสอนไวโอลิน โดยมีปิโรเฟน คีตกวีหนุ่มเป็นแรงบันดาลใจ แต่ครูन्छตาหรือครูจิม คือคนสำคัญที่ทำให้เด็ก ป.2 คนหนึ่ง ที่เพื่อนร่วมห้องเคยพากันล้อเลียน เรียก “ไอ้หนูเน่า” ไม่มีคนยอมเข้าใกล้ ไม่มีใครเล่นด้วยได้แต่นั่งหน้าหงอยในชั่วโมงเรียนของครู สามารถผ่านพ้นปมด้อยวันนั้นมาได้

“พอครูเดินไปใกล้ ได้กลิ่นก็รู้เลยว่าเด็กเป็นหนูน้ำหนวก เราก็แค่ไปบอกครูประจำชั้นและพาไปหาหมอ พอเด็กหาย เพื่อน ๆ ก็กลับมาเล่นด้วย หลังจากนั้นเด็กคนนี้ก็เชื่อฟังครูมาก บอกอะไรก็เชื่อ ตอนที่เด็กคนนี้อยู่ชั้น ป.6 เราเห็นแววการเล่นดนตรีของเขา เลยเล่าเรื่องบีโธเฟินให้ฟังว่าเป็นอัจฉริยะด้านดนตรีระดับโลก มีพรสวรรค์ แต่เป็นคีตกวีหูหนวก เธอก็น่าจะไปเรียนไวโอลิน พอเขาฟังเราเขาก็ไปสอบที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ เรียนไวโอลิน ทุกวันนี้ก็เป็นครูสอนอยู่ที่ศูนย์เยาวชนไทย ญี่ปุ่น ดินแดง”

อยากได้ใจเด็กเกรียน เด็กดื้อ

ครู = เพื่อน

ทุกเช้านักเรียนกว่า 700 คน จะตั้งแถวเพื่อเคารพธงชาติ สวดมนต์ และรับฟังกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน จนแน่นขนัดบริเวณใต้ถุนอาคารเรียน เดินออกไปไม่กี่ก้าวก็พ่นรั้วโรงเรียนสู่เขตชุมชน ถนนสายแคบ ๆ หน้าโรงเรียนแน่นขนัดไปด้วยรถยนต์ รถจักรยานยนต์ ทั้งอาจารย์และคนที่อยู่อาศัยในย่านคลองเตย เรียกว่าถ้าไม่เดินเคยแล้วเพลอขับรถเข้ามาช่วงวันวายยามเช้าอาจจะกลับลำได้ยาก

เสียงเด็ก ๆ พุดคุยเล่นกัน ดังแข่งกับเสียงครูที่กำลังประกาศข่าวกิจกรรมของโรงเรียนผ่านเครื่องขยายเสียง ครูหน้าแถวประกาศกิจกรรมไปพร้อมกับปรามเด็ก ๆ ให้ลดเสียงลงเพื่อฟังครูอย่างตั้งใจ ไม่เท่าไรเสียงเด็ก ๆ ก็ดังแซ่ซี้ดอีกรอบ น่าจะจริงอย่างที่หลายคนเข้าใจ ความสนใจและสมาธิของเด็กในวัยซนอย่างเด็กประถมจะมีแค่ช่วงสั้น ๆ ระหว่างนั้นก็มียุวกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มหนึ่งยืนจับกลุ่มอยู่ข้าง ๆ รั้วโรงเรียน ครูท่านหนึ่งเข้ามาสะกิดให้ครูณัฏฐาและบอกให้ครูช่วยจัดการ “พี่ ๆ ตรงนั้นเป็นกลุ่มเลย” พอครูณัฏฐาตามองไป เด็กกลุ่มนั้นก็มองมาแบบไม่กลัวเกรงครูแม้แต่นิดเดียว

ไม่ถึงขีดใจครูก็เดินเข้าไปถึงตัวเด็กกลุ่มนั้น ครูณัฏฐาเข้าไปโอบบ่าเด็ก กระซิบเบา ๆ พร้อมกับดึงกระโปรงที่ถูกพับขอบขึ้นให้ลงมา เสียงครูพรั่นเบา ๆ ว่า “เฮาสง ๆ ไม้จั่นโดนเล่นงานนะ มันไม่ดีหรอก ก้มแล้วมันก็ไป ” และบอกให้เด็กไปยืนเข้าให้เป็นระเบียบ ...ไม่มีคำดุด่าหรือตำหนิเด็ก ออกจากปากครูณัฏฐาหรือครูจิมของเด็ก ๆ เลย มีแต่รอยยิ้มบนใบหน้า พร้อมสายตาและน้ำเสียงที่สัมผัสได้ถึงความเป็นมิตร

“ถ้าเด็กเกรียน เด็กดื้อ เราก็จะเป็นเพื่อนเขา เขาจะรับรู้ว่าเป็นเพื่อนเขา เข้าไปถึงกระโปรงลง ดีสนิท เขาจะฟังเราเหมือนเราเป็นที่พึ่งเขา แต่ที่สำคัญเราต้องไม่ให้ทำลายเขา เราต้องคอยบอกเขาว่า สิ่งที่เขาทำอยู่มันไม่ดี”

ดูครูณัฏฐาใจดีแต่ใช้ว่าครูจะไม่มี ไม้เรียว ไม้เรียวของครูณัฏฐาจะใช้ก็ต่อเมื่อจำเป็น ถ้าเด็กแกล้งกันถึงขั้นเลือดตกยางออก หรือทำอะไรที่เกินเลยก็ต้องเรียกหาไม้เรียว เพราะไมเช่นนั้นทั้งญาติผู้ใหญ่ ผู้ปกครองของเด็กที่ถูกทำร้ายจะต้องมาถามครู ซึ่งถ้าหากโรงเรียนทำโทษในขั้นต้นแล้ว ความรู้สึกของผู้ปกครองก็ผ่อนคลายลงไปแล้ว ไม้ตาย ที่ครูณัฏฐาใช้กำหนดเด็กดื้อ เด็กแสบได้ดีแบบที่เรียกว่า ‘ทำคนให้เป็นคน’ และเห็นผลมารุ่นแล้วรุ่นเล่า ก็คือ ดนตรี สิ่งที่คุณณัฏฐาทำได้ดีที่สุด ด้วยความเชื่อว่าเด็กทะเล้นมีเรี่ยวแรงมากมาย ชุกชน การใช้กลองยาว ดนตรี หรือการเล่นแสดงโขนแบบโลดโผนโจนทะยาน จะทำให้เด็กสนุกสนานไปกับกิจกรรมการเล่นต่าง ๆ จนหมดเรี่ยวแรง ไม่ไปเกรที่อื่น ครูณัฏฐาฟันธง จบด้วยรอยยิ้มที่แสนมั่นใจ

ก่อนหน้านี้ครูจะค้นพบวิธีกำหนดเด็กวัยซนซึ่งพลังทะเล้นมหาศาล ครูณัฏฐาเคยเจอเหตุการณ์ที่ทำให้เกือบต้องถอดใจตั้งแต่วันแรก ๆ ที่มาสอนในโรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจ เพราะครูโดนขโมยกระเป๋า สตางค์ในขณะที่กำลังสอนพ่อนรำ “ไปเดินหา ก็อยู่ในห้องนี้ แต่จะตามตัวมาทำโทษก็แค่นั้น มันไม่เบ็ดเสร็จไม่จบ สู้เราเอาเด็กมา แล้วก็ช่วยอบรมบ่มนิสัยดีกว่า”

แทนที่จะหาตัวคนผิดมาทำโทษ วินาทีนั้นครูณัฏฐาคิดถึงหนทางที่จะทำให้เด็กแสบ เด็กใช้พลังในทางที่ผิดได้มารวมกลุ่มกันตั้งเป็นชมรม เพื่อปลูกฝังสิ่งดีและสิ่งที่ไม่ดีให้เด็กได้รู้ แล้ววิธีไหนล่ะที่จะจูงใจให้เด็กที่ครูเลี้ยงไว้อยอมให้ความร่วมมือ ทำสิ่งที่ทำได้และคุณณัฏฐาคือคำตอบที่เรียบง่ายแต่ได้ผลจริง

ครูณัฏฐตาได้มอบกล่องยาวเก่า ๆ ที่มีอยู่ในห้องพัสดุของโรงเรียนให้กับเด็กแสบประจำกลุ่มฝึกดี เป็นตัวอย่างแก่เพื่อน แล้วค่อย ๆ ให้ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันตีจนกลายเป็นการกิจ ช่วงเวลาของการซ่อม ตีกล่องยาวเป็นช่วงที่ครูได้พูดคุย เรียนรู้ ทำความรู้จักลูกศิษย์ แล้วค่อย ๆ หยอการใช้ชีวิต ให้คำแนะนำ ปรีกษา ในขณะที่ครูคิดก็อยู่เสมอว่าเมื่อพ้นมือครูออกนอกรั้วโรงเรียนไปก็ไม่มีอะไรประกันได้ว่าลูกศิษย์ ที่เติบโตในบ้านและชุมชนที่รายล้อมด้วยปัญหาสังคมทุกด้าน จะไม่ตกอยู่ในความเสี่ยง

เรื่องที่ครูณัฏฐตาจำได้แม่นยำ ช่วงที่มาสอนใหม่ ๆ ครูกำลังซื้อของอยู่ที่ร้านค้าห่างจากโรงเรียน แค่ไม่กี่เมตร เสียงแม่ค้าห้าม “ครูอย่าเพิ่งหันไปนะ พุดบาทตรงนั้นเขาห้อยยา 4-5 เม็ด” ลักพักก็มีคนมา หยิบใบไม้ที่ห้อยยา แม่ค้าบ่นต่อ “ทำอย่างนี้กันเรื่อยเลยครู อย่าเพิ่งหันไป” การส่งยาเสพติดเกิดขึ้นเป็นปกติ นอกรั้วโรงเรียนจนชาวบ้านที่นี้ชินตา แต่สำหรับคนมาใหม่อย่างครูณัฏฐตาให้พยายามทำความเข้าใจ ขนาดไหน ก็อดที่จะชาล้นกับเหตุการณ์ตรงหน้าไม่ได้ ยาเสพติดอยู่ใกล้นักเรียนของครูมากเหลือเกิน

โรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจรายล้อมด้วยชุมชนแออัด ด้านหน้าโรงเรียนขนานด้วยแฟลตชุมชนคลองเตย ผังตรงข้ามของโรงเรียนมีเพียงถนนแคบ ๆ กัน แออัดไปด้วยบ้านพักอาศัยที่ถูกซอยย่อย แบ่งเป็นห้องเล็ก ๆ ตามพื้นที่ใต้ทางด่วนบ้าง ริมทางรถไฟบ้าง บางหลังสร้างบ้านคร่อมอยู่บนน้ำคร่ำ เป็นแหล่งรวมสารพัด ผู้คน สารพัดปัญหา โดยเฉพาะเรื่องยาเสพติดที่มักตกเป็นข่าวอยู่เสมอ แต่โรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจแห่งนี้ เป็นแหล่งพึ่งพาทางการศึกษาของลูกหลานคนในชุมชนคลองเตยที่ดูไม่ต่างอะไรกับโรงฝึกเลี้ยงเด็ก แล้วลำพังครูตัวเล็ก ๆ อย่างครูณัฏฐตา จะจัดเอาวิชาอะไรมาแก้ปัญหานี้ได้เล่า ทางเดียวที่นึกออกในตอนนั้น คือ **“ถ้าสลัมแห่งนี้ถูกใช้เป็นที่พักยาเสพติด ครูก็ต้องใช้โรงเรียนเป็นที่เอื้อเวลาให้เด็กห่าง ยาเสพติดให้ได้เช่นกัน”**

เย็นวันนั้น ครูณัฏฐตา ชวนทีมงานสัมภาษณ์ ไปส่งเด็ก ๆ ที่บ้าน ครูคงต้องการให้เราได้เห็น สภาพความเป็นอยู่ของเด็ก ๆ ที่นี้ ตามความเป็นจริง เราเดินตามครูไปเรื่อย ๆ ออกจากโรงเรียน ขึ้นสะพานลอย เดินลัดเลาะไปได้ทางด่วนอาจนรงค์ ตัดเข้าถนนแคบ ๆ ที่ขนานไปด้วยบ้านหลังเล็ก ซอยย่อยเรียงรายติด ๆ กัน นักเรียนชายหญิง 2 คนเดินจูงมือครูณัฏฐตา นำอยู่หน้าเราไป ระหว่างนั้นมี หลายคนยกมือไหว้ครูอย่างเคารพ

ครูพาเดินลัดเลาะไปส่งลูกศิษย์ทีละคน ทีละคน การเดินครั้งนี้ทำให้เราเห็นสภาพความเป็นอยู่ ของลูกศิษย์ครูในชุมชน ส่วนใหญ่สภาพบ้านจะไม่ต่างกัน เป็นบ้านทรงกล่องไม้ขีด ใช้ไม้อัดมาทำฝาบาน กั้นกลางระหว่างหลังหนึ่งกับอีกหลังหนึ่ง บ้านบางหลังก็อยู่ห่างจากรางรถไฟเพียงไม่กี่ก้าว เรายืนดูและ นึกภาพว่า เวลารถไฟผ่านบ้านหลังนี้จะสั่นสะเทือนเพียงใด ภาพที่เห็นทั้งหมดทำให้เราได้ว่า ลูกศิษย์ ของครูณัฏฐตามีที่มาอย่างไร และไม่แปลกที่ครูไม่ยอมย่อถอยในอุดมการณ์ที่จะช่วยเด็ก ๆ และยับยั้ง ๆ ว่า เด็กที่นี้ต้องการความช่วยเหลือ

“ถ้าสลัมแห่งนี้ถูกใช้เป็นที่พักยาเสพติด

ครูก็ต้องใช้โรงเรียนเป็นที่เยื่อเวลาให้เด็กห่างยาเสพติดให้ได้”

เนื่องจากพื้นฐานของคนในชุมชนแออัดนี้ร้อยละร้อยมีฐานะยากจน ชีวิตดิ้นรนทำมาหากิน จึงเป็นธรรมดาที่เด็กที่นี่จะถูกละเลยในการเอาใจใส่จากผู้ปกครอง เขาขาดโอกาสที่ดี ขาดเงินทอง ขาดความรัก ความอบอุ่น สิ่งแรกที่ครูณัฏฐาทำก็คือ การกอด สัมผัสที่จะสื่อให้เด็ก ๆ รับรู้ ว่า พวกเขาไม่โดดเดี่ยวและมีคนห่วงใย ดังนั้น เราจึงได้เห็น ภาพเด็ก ๆ ยืนรอเรียงรายเฝือกอดครูเมื่อจบชั่วโมงเรียน ครูเอื้อมมือไปโอบ ปาเด็กระหว่างการสอนจนเป็นเรื่องชินตาของที่นี่

ครูณัฏฐาบอกว่าครูมักจะกอดกับเด็ก และเด็กก็มักจะเข้ามากอดกับครูบ่อย ๆ เพราะ “การกอด” เป็นของหายาก สำหรับพวกเขา พ่อแม่ของเด็ก ๆ มีชีวิตลำบากและกอดไม่เป็น เพราะไม่เคยถูกกอด มาก่อน เราจึงต้องทดแทนสิ่งนี้ให้กับเด็ก ๆ กอดแต่ละครั้งจะทำให้เด็กรู้สึกได้ถึงความรักที่เรามีต่อเขา เด็กจะรู้ว่าเขาไม่โดดเดี่ยว กอดเป็นการสื่อสารที่สร้างความสนิทสนมระหว่างครูกับศิษย์ ครูจะกอดเด็ก ทุกคนทั้งหญิงทั้งชาย ครูณัฏฐาเชื่อว่าการกอดแบบหมี่หรือ อาร์ตเทอร์ราปี จะช่วยรักษาเยียวยาทางด้าน จิตใจ

ในขณะเดียวกันระหว่างที่ครูให้ความอบอุ่นด้านจิตใจด้วยการกอด ครูก็จะสอดแทรกอาวุธ ทางความคิดด้วย โดยสอนให้เด็กคิดเป็น ให้เด็กรู้ว่าใช้ชีวิตแบบไหนถึงจะรอดปลอดภัย ไม่หลงทาง ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด กอดของครูทุกครั้งจึงยิ่งใหญ่ กอดของครูจึงปลอดภัย

นอกจากครูจะถอดเด็กแล้ว ครูยังคิดสร้างที่หลบภัยให้กับเด็ก ๆ กลุ่มเสียงเหล่านี้ ชมรนาฏศิลป์ กลายเป็นคำตอบของครูณัชตา ที่ตั้งใจให้ชมรนาฏศิลป์กลายเป็นพื้นที่ถ่วงเวลา อย่างน้อยเด็กของครูจะมีโอกาสอยู่ห่างจากปัญหายาเสพติดจนกว่าผู้ปกครองจะมารับกลับบ้าน

ครูณัชตาเล่าเรื่อง ด.ช.เก็ก ที่เกือบกลายเป็นเด็กเดินยา เพราะวัยรุ่นในชุมชนมาชวนให้ไปด้วย หลอกล่อว่าจะให้โทรศัพท์ ให้เล่นเกมส์ ให้ดูหนัง พอครูถาม ‘หนูคิดอย่างไร’ ด.ช.เก็กตอบครู ‘หนูไม่ไปหรอก หนูรู้ดีว่าเขาจะใช้ให้เราไปส่งของ’ ดิที่เด็ก ด.ช.เก็กรู้ทัน ไม่หลงไปกับสิ่งที่มาล่อใจ แต่จะมีเด็กแบบนี้สักกี่คน

“แค่ 1 ชั่วโมงที่เด็กได้อยู่ในชมรม ได้อยู่ในโรงเรียน ก็นับเป็น 1 ชั่วโมงที่ลดความเสี่ยงแล้ว แล้วใน 1 ชั่วโมงนี้ ครูก็แค่เอาวิชานาฏศิลป์ใส่เข้าไปให้เด็ก เพื่อเบี่ยงเบนความสนใจให้อยู่กับการแสดง การฝึกซ้อม ไม่เปิดโอกาสให้เด็กหรือใครเข้ามาชักจูงไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดได้ง่าย ๆ รอเวลาที่พ่อแม่ของเด็กจะมารับกลับบ้าน ครูแค่เสียสละเวลา เด็กก็ไม่เสียคนมันคุ้มยิ่งกว่าไหมล่ะ”

การได้มานั่งพูดคุย สังเกต และเฝ้าดูวิธีการสอนของครูณัชตา เราจึงสัมผัสได้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างครูกับศิษย์ ที่มีมากกว่าความปรารถนาดี มากกว่าการให้ความรู้เพียงในห้องเรียน สิ่งที่ครูณัชตาทำอยู่คือการต่อสู้กับปัญหาสังคมของชุมชน ที่พร้อมจะชักนำเด็กหลงไปกับเส้นทางผิด ๆ แต่ผู้ใหญ่พลังเฉลอ แค่เด็กอยากทดลอง แค่ครั้งเดียวก็ทำให้เด็กผิดพลาดไปทั้งชีวิตได้ ทุกวินาทีจึงเป็นความท้าทาย

“ครูไม่สามารถพาเด็กออกจากครอบครัวและสภาพแวดล้อมนั้นได้ แต่ครูสามารถสอนให้เด็ก ๆ เข้มแข็ง รู้เท่าทันกับสิ่งที่เห็น อยู่กับมันให้ได้ ด้วยฐานความคิดเด็กจะต้องโตขึ้นอย่างงดงาม แม้จะโตขึ้นจากโคลนตมก็ตาม ในทางกลับกันถ้าไม่มีโคลนตม ดอกบัวที่สวยงามก็จะไม่เกิดขึ้น”

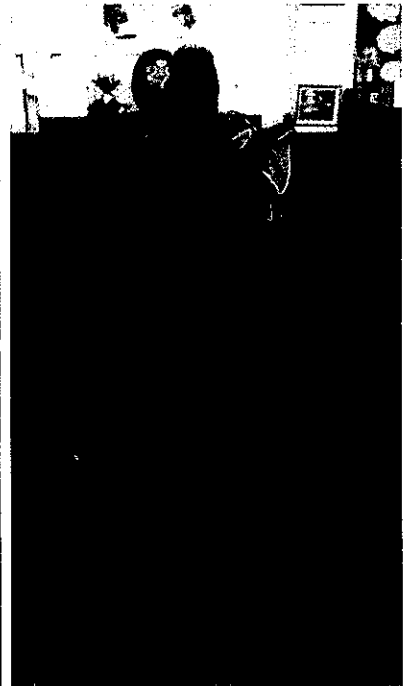
เมื่อถามถึงความท้าทายระหว่างทางเดินของครูณัชตาแล้วละก็... คำตอบนี้คงไม่เหนือความคาดหมายของผู้ที่ได้อ่านเรื่องราวของครูมาจนถึงบทนี้ ครูณัชตาปรายตามาพร้อมรอยยิ้ม ก่อนตอบคำถามนี้ ด้วยน้ำเสียงหนักแน่น **“ไม่เคยท้อ ยิ่งทำยิ่งมันส์ ยิ่งทำยิ่งสนุก”** เรื่องจริงของครูนาฏศิลป์ ตัวเล็ก ๆ ที่ต้องเผชิญตลอดชีวิตการทำงานกว่า 30 ปี ยิ่งได้รับรู้ยิ่งรู้สึกเหมือนดูหนังชีวิตที่ครบรส ปัญหาเดิม ๆ เกิดขึ้นซ้ำ ๆ กับตัวละครใหม่ ๆ มีสุขมีทุกข์ปนเปกันไป

เรื่องราวมากมายผลัดเปลี่ยนเข้ามาในชีวิต แต่สิ่งหนึ่งที่ครูไม่เคยเปลี่ยนคือ การยืนหยัดรับมือกับปัญหา ทั้งยาเสพติด อาชญากรรม ปัญหาสังคมระดับชาติที่เรียกได้ว่าใหญ่เกินกว่าที่ครูตัวเล็ก ๆ คนหนึ่งจะไปเปลี่ยนแปลงอะไรได้ ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจ ทั้งมุมคิด ทศนคติของครูन्छตาต่อปัญหา และการใช้ดนตรี นาฏศิลป์เข้ามาเปลี่ยนชีวิตคนอย่างมีศิลปะ จนเป็นครูที่ได้ชื่อว่าเป็นแม่อีกคนของเด็ก ๆ หลายต่อหลายรุ่นที่โรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจ

“มีเราอยู่ที่แจ้ง เราจะไม่แข่งกร้าวกับเขาอะ ถ้าเจอคนพวกนี้ออกให้ห่าง ไม่มีอะไรที่เราต้องลุกขึ้นไปกร้าวใส่เขา เพราะคนพวกนี้ไม่ได้เรียนหนังสือ ดี้อ และกร้าวราว พวกเขามักคิดว่าตำราจะทำอะไรเขาไม่ได้ เขาเลยขำใจ กล้าทำอะไร ๆ ก็ได้ แต่สิ่งที่เราพยายามได้คือ อีกไม่นานพวกเขา ก็จะโดนจับ แล้วมันก็เป็นจริงทุกครั้ง”

กว่า 30 ปีแล้วที่ห้องชมรมนาฏศิลป์ของโรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจ ได้เป็นพื้นที่ที่ครูन्छตาใช้บ่มเพาะปลูกฝังคุณค่าและความภาคภูมิใจให้กับเด็กหลายต่อหลายคน ที่รู้สึกตัวเองต่ำต้อยด้อยค่า ไปไหนไม่ได้ไกลกว่าปรักตมในสลัมคลองเตย ให้กลายเป็นเพชรที่ได้รับการเจียรไนอย่างดี ด้วยมือของครูन्छตา แม่ครูที่สู้ไม่ถอย

วันนี้เป็นอีกวันที่เราในฐานะผู้มาเยือน ได้พูดคุยกับครูที่ห้องชมรมนาฏศิลป์ เด็ก ๆ ทุกคนต่างขมิ้มมัน นำอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการแสดงออกมาจากที่เก็บ แบ่งหน้าที่กันหยิบจับ บางคนเริ่มช่วยเพื่อนแต่งใจแดง ขมวดหางโจงพันไว้ด้านหลัง ขณะที่บางคนย่อตัวลงข้างเครื่องเสียง จัดเรียง CD เพลง โดยที่ครูन्छตาไม่ต้องออกคำสั่ง เมื่อทุกอย่างพร้อม การซ้อมก็เริ่มขึ้น อย่างตั้งใจ เพราะอีกไม่กี่วัน เด็ก ๆ กลุ่มนี้จะได้มีโอกาส ขึ้นแสดงโชว์บนเวทีอีกครั้ง

“ยิ่งเขารู้ว่า เขาได้ขึ้นแสดงแล้วมีคนชอบ ตัวเด็กก็จะรู้สึกถึงคุณค่าในตัวเอง พ่อแม่ก็มองลูกน่ารักจังเลย มายืนถ่ายรูปรกับลูก ใครๆ ก็ชมลูกตัวเอง มันก็ปรับเปลี่ยนความรู้สึก เปลี่ยนความคิด”

ครูณัฏฐาเชื่อว่าการสร้างคุณค่าและความภูมิใจให้กับเด็ก ก็เปรียบเสมือนดอกผลของต้นไม้ที่จะย้อนกลับคืนสู่รากของต้นไม้ นั่น ๆ เสมอ เสมือนกับความภาคภูมิใจของเด็กจะย้อนกลับคืนสู่รากของความคิดความรู้สึกของผู้ปกครองเสมอ เมื่อมองเห็นลูกได้รับความชื่นชมบนเวที ได้รับเสียงปรบมือผลจากความชื่นชมจะสร้างคุณค่าจากเด็กสู่ผู้ปกครอง และความรู้สึกนั้นจะเข้าไปเปลี่ยนความคิด เปลี่ยนวิธีการดูแลเอาใจใส่ของผู้ปกครองในคราวเดียวกัน แนนอนที่สุตลิ่งเหล่านี ไม่ได้เกิดขึ้นง่าย ๆ มันต้องใช้เวลา และใช้ความอดทนกว่าจะถึงปลายทางแห่งผลสำเร็จนั้น ในระหว่างทางเดินของครูณัฏฐามีหลายครั้งที่เกือบทำให้ความเชื่อนี้ต้องสะดุดลง เมื่อมีเด็กหญิงคนหนึ่ง (ขอไม่เอ่ยนาม) ในชมรม ที่ครูณัฏฐาดูแล ฝึกซ้อมการแสดงจนได้ขึ้นเวทีในหลาย ๆ ครั้ง กลับเดินมาขอลาออก ด้วยเหตุผลสั้น ๆ ไม่อยากฝึกซ้อมอีกต่อไป

ครูณัฏฐาย้อนถึงเหตุการณ์วันนั้น ครูถามเด็กว่า ทำไมล่ะ? ไม่มีคำตอบจากปากเด็กสาวคนนั้น มากไปกว่า ไม่อยากฝึกซ้อม ครูพยายามพูดคุยให้เหตุผลมากมายแต่ก็ไม่สำเร็จ และครั้งนี้ครูณัฏฐาต้องยอมแพ้ ในความคิดของครูเริ่มตั้งคำถามกับสมมติฐานในเรื่องของการสร้างคุณค่าและความภูมิใจให้กับเด็ก ๆ แต่คุณค่าและความภาคภูมิใจคงไม่พอ และใช้ไม่ได้กับเด็กทุกคน นั่นเป็นคำถามที่ค้างคาอยู่ในใจ

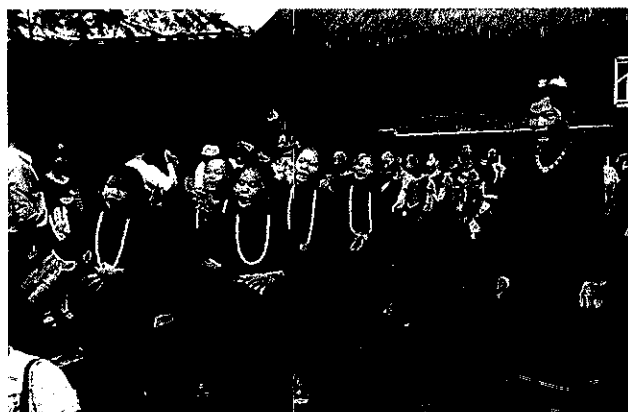
วันนั้นครูณัฏฐาได้แค่บอกกับเด็กคนนั้นว่า ‘เธอพร้อมเมื่อไหร่กลับมาละ’ และทำได้เพียงปล่อยให้เขาได้เลือกทางของตัวเอง เมื่อเด็กอยากไปก็ต้องให้เขาไป อะไรก็หลุดเด็กคนนี้ไม่อยู่ในเมื่อเขาเลือกแล้ว สิ่งที่ทำให้ครูเสียใจเพิ่มขึ้นอีกครั้งก็คือ การได้พบเด็กสาวคนนั้นอีกครั้งในภาพที่ต่างออกไป

ภาพที่สะท้อนใจครูคือ หลังจากนั้นไม่นานครูเดินไปเจอเด็กสาวคนนี้ข้างนอก เฮ้ย นี่มันไม่ใช่เด็กคนเดิมที่เรารู้จัก เด็กคนเดิมเรียบร้อยน่ารัก แต่เด็กคนนี้แต่งตัว แต่งหน้า ทาปากแดง ครูณัฏฐายอมรับว่าเหตุการณ์นี้ทำให้ครูเองก็ต้องทำใจยอมรับในความล้มเหลว และเริ่มทบทวนข้อไหว้ที่เกิดขึ้น ช่วงเวลาของการปิดเทอมอาจจะเป็นช่วงเวลาที่ย่อนไหวที่สุดสำหรับนักเรียนโรงเรียนนี้ เพราะเด็กคนนี้เปลี่ยนไปหลังจากปิดเทอม เด็กสาวเตลิดและใจแตกจากสิ่งยั่วยวนใจรอบตัว ของล่อตาล่อใจ เพลิดเพลินไปกับความสนุกสนานลวง ๆ ในช่วงเวลาเปราะบางที่ไม่มีผู้ใหญ่คอยมองและดักเตือน นั่นคือช่วงเวลาที่ย่อนไหวที่สุด

เรื่องราวของเด็กสาวคนนี้ก็กลายเป็นปมในใจให้หยุดคิด แต่ครูไม่เคยหยุดเดินหน้าในการแก้ปัญหาเลย สิ่งที่เกิดขึ้นมันเป็นสัญญาณเตือนให้ครูต้องระมัดระวัง ปัญหาที่จะรุกร้าอย่างกรายเข้ามาในจังหวะที่ครูพลังเพลอมากยิ่งขึ้นเท่านั้นเอง ครูณัฏฐายังคงทำให้หน้าที่ตัวเองต่อไปอย่างไม่ขาดตกบกพร่อง

และไม่นานนักก็มีข่าวดีถึงครูณัฏฐา เด็กสาวคนนี้เธอเดินกลับเข้ามา และบอกครูว่า ‘ครูคะ หนูขอกลับเข้ามาอยู่ในชมรมได้ไหมคะ’ โดยที่ครูไม่ต้องถามเหตุผล คำตอบของครู คือ ‘ได้สิ กลับมาที่ชมรมนาฏศิลป์ของเรา ทุกคนรอเธออยู่’ รอยยิ้มของครูณัฏฐาปรากฏชัดและส่งความรู้สึกยินดีนี้สู่เด็กสาวคนนั้น และเด็ก ๆ ที่ยืนอยู่ตรงนั้นในชมรมฯ ด้วยความจริงใจ ครูณัฏฐาหันไปบอกเด็ก ๆ ในชมรมว่า น้องเขาจะกลับมาร่วมแสดง ขอให้ทุกคนต้อนรับ อย่ารังเกียจและกอดกันไว้ เด็ก ๆ ทุกคนส่งยิ้มยินดีตอบรับการกลับมาของเพื่อนในชมรมด้วยความจริงใจเช่นกัน เมื่อครูถามว่า ‘ทำไมหนูถึงกลับมา’ เด็กตอบว่า ‘หนูเห็นเพื่อน ๆ เขาได้ขึ้นแสดงคะ แต่หนูไม่ได้แสดง หนูอยากเป็นเหมือนเดิม’

คำพูดของเด็กสาวคนนี้ได้ตอบสมมติฐาน และคำถามที่ค้างคาใจของครูได้หมด บทเรียนจากเด็กสาวคนนี้แสดงชัดว่า ครูณัฏฐาเดินมาได้ถูกทางแล้ว แก้ปัญหาได้ถูกทางแล้ว แม้ว่าจะหว่านทางเดินจะมีปัจจัย สิ่งเร้า หรือตัวเร่งที่ทำให้ผลที่ได้ผิดพลาดคลาดเคลื่อนไปบ้าง แต่ปลายทางของผลลัพธ์นั้นยังเหมือนเดิม คือคุณค่าและความภูมิใจที่เด็กต้องมี

“เหมือนเรากินแล้วขอพรสั้ ยังไงมันก็ต้องกลับมารสั้ ถ้ามันได้รสั้ที่ดี สิ่งที่ดีแล้วมันจะโหยหา ทุกคนอยากให้คนชื่นชม ยอมรับในคุณค่าของตัวเอง ครูเอาตัวนี้ยึดไว้เลย เราก็บอกกับเด็กว่า เธอสองกระจุกดูเธอต้องยิ้มหามุมสวย ก็เหมือนกันนะ ทุกคนไม่มีใครอยากโดนว่าหรือโดนตำหนิว่าเป็นคนไม่ดี ทุกคนอยากได้รับความชื่นชม ทุกคนอยากได้สิ่งดีดี เข้าตัวเอง” สมมติฐานนี้ยังใช้ได้จริง...

แม้บางครั้ง มันก็เกินความสามารถที่ครูจะช่วยเหลือได้ แต่รอยยิ้มแห่งความหวังจะต้องคงอยู่เสมอ ในวันที่ครูณัฏฐาเองไม่คิดว่าจะเจอกับเด็กนักเรียนของตัวเองที่ครั้งหนึ่งเคยส่งสอนอบรมเข้ามา (เด็กคนนี้เคยเป็นศิษย์เก่า) ถ้าย้อนกลับไปบนหนทางของเด็กคนนี้น่าจะไปได้ดี เพราะเป็นเด็กที่ขยัน ผลการเรียนดี และเป็นเด็กที่มีโอกาสมากกว่าเด็กอีกหลาย ๆ คนในโรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจ พอจบจากที่นี่เด็กก็สามารถไปสอบเรียนต่อได้ในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งย่านพระราม 4 และเขาก็ควรไปได้ดี แต่เหตุการณ์กลับไม่ใช่แล้วอะไรที่ทำให้เด็กคนนี้อยู่ในสถานพินิจได้ !...

วันหนึ่งครูไปช่วยสอนเด็กในเรือนจำที่ปากคลองตลาด มีเด็กคนหนึ่งวิ่งมาหาชนเข้าที่ห้อง พองยหน้าดู อ้าวลูกศิษย์เก่า เขาย้ายจากเราไปตอน ม.1 เป็นเด็กเก่งฉลาด แล้วทำไมเด็กคนนี้จึงเลือกที่จะเดินไปบนเส้นของคนด้ายาเสพติดได้ หลังจากเด็กคนนี้จบไปจากโรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจแล้ว ครูณัฏฐาก็ไม่รู้เลยว่า เด็กคนนี้ไปทำอะไรที่ไหน อย่างไร ?

ครูณัฏฐาเล่าถึงเรื่องวันนั้นด้วยแววตาที่บ่งบอกได้ถึงความสะดวกใจ ครูเล่าต่อว่าวันนั้นก็น้ำตาซึมเลย ครูได้แต่มองและบอกเด็กคนนั้นว่า คราวต่อไปครูต้องเจอเธอในที่ตึกว่านี่นะ เธอเป็นเด็กที่เรียนเก่งและฉลาด ความผิดพลาดจะเป็นบทเรียนที่ดีสำหรับเธอ และพอลูกถามเด็กว่า ทำอะไร เขาบอกเขาขาย เขาได้เงินดี มันเป็นคำตอบของเด็กที่ลั่น ๆ แต่คำตอบนั้นมันขยายให้เห็นบริบทในสังคมของเด็กได้อย่างชัดเจน

“ไ้ฤทธิ์ของยาเด็กไม่ได้สอง แต่ไ้ฤทธิ์ของเงิน เด็กได้ใจ มันได้ไว มันได้ของที่ยากได้เอามาอวดกัน มันทำให้เด็กหลงผิดได้”

ครูบรรยายถึงความรู้สึกตอนนั้นว่า ใจมันวูบเหมือนเราลงสะพานและรถเหิน ใจไปอยู่ที่ตาตุ่มเมื่อเงยหน้าขึ้นมาเจอเด็กที่ตัวเองสอนมา ความคิดแว็บแรกที่วิ่งเข้ามาคือ สำนึกของความเป็นครูว่าเราไม่สามารถสร้างคนให้เป็นคนได้ เราไม่สามารถช่วยเด็กคนนี้ได้ แต่อีกหัวงของความคิดคือเรายังต้องยืนหยัดต่อสู้กับปัญหาสังคม อาชญากรรม และยาเสพติดมากยิ่งขึ้น สิ่งที่ครูตัวเล็ก ๆ คนหนึ่งพึงทำได้คือให้ความมั่นคงในเรื่องการศึกษา ย้ำให้ชัดและบอกซ้ำ ๆ กับเด็กว่าสิ่งนี้มันเป็นการขายชาตินะ ให้เขาตระหนักและรับรู้เข้าไปถึงในหัวใจให้ได้ว่ายาเสพติดมันเป็นสิ่งที่ไม่ดี และไม่ควรมั่วแต่นอยที่จะไปข้องเกี่ยวด้วย ท้ายสุดของวันนั้นในสถานพินิจ ครูณัฏฐาหันไปบอกเด็กก่อนที่จะกลับออกมาว่า

“เจอกันครั้งหน้า เราต้องเจอในที่ตึกว่านี่นะ”

สร้าง ฮีโร่ นำทาง

สร้างประตู่ สู่โลกใหม่

การสร้าง IDOL หรือ ฮีโร่ในดวงใจ เป็นเรื่องจำเป็นสำหรับเด็กยุคนี้ ที่ชมรมนาฏศิลป์ตอนนี้ มีเด็กในชมรม 100 กว่าคน ฝีมือดี ๆ จะมีอยู่ประมาณ 30 คน ส่วนอีกประมาณ 70 คน จะเป็นเด็กเล็ก ตั้งแต่ประถม 1 – ประถม 3 ซึ่งเด็ก ๆ จะเข้ามานั่งดู การนั่งดูเป็นแบบฝึกหัดแรกของชมรม

ระหว่างที่เรานั่งคุยกัน ครูณัฏฐาก็ปรายตามองไปยังเด็กเล็ก 10 กว่าคน ที่นั่งดูรุ่นพี่ฝึกซ้อม ภาพที่เราเห็นคือ ทุกคนล้วนนั่งดูอย่างสนใจ แววตาของเด็กเหล่านี้ฉายให้เห็นถึงความทะยานอยาก ว่าสักวันหนึ่ง เขาและเธอจะได้ถูกเลือกให้เป็นหนึ่งในผู้แสดงบ้าง ขณะเดียวกันเด็ก ๆ ก็ดูมีความสุขกับเสียงดนตรี หลายคนเอียงตัวโยกย้ายตามจังหวะ และขยับตัวตามท่าทางของบรรดานักแสดงรุ่นพี่ที่แสดง อยู่ตรงหน้าอย่างไม่เคอะเขิน

ห้องเรียนชมรมนาฏศิลป์และการดนตรีจึงกลายเป็นเวทีฝันที่จับต้องได้ และไม่ไกลเกินเอื้อมของเด็ก ๆ ที่จะได้เป็น เพราะทุกเวลา ทุกขณะของการได้อยู่ในชมรม ล้วนแล้วแต่เปิดโอกาสให้เด็ก ๆ ได้แสดงออก ฝึกฝน สร้างตัวตน และได้เห็นตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จอย่างใกล้ชิด ดิดชอบการแสดง

ด.ญ.เพียงพร เลิศนิริธชาติ หรือ น้องบะหมี่ วัย 10 ขวบ กำลังเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แม้ครอบครัวจะแตกแยก และวันนี้เธออาศัยอยู่กับแม่โดยลำพัง แต่ปัญหานี้ไม่ใช่อุปสรรคที่ทำให้เธอไม่ได้เดินตามฝัน เธอฝันอยากเป็นนักร้อง และขึ้นเวทีแสดงความสามารถ น้องบะหมี่เล่าให้ฟังว่าเธอและเพื่อน ๆ ตั้งใจมาสมัครเข้าชมรมนาฏศิลป์เพราะว่าอยากแสดง และเห็นพี่สาวของตัวเองได้แสดงบนเวที พอกลับมาถึงบ้านก็มาฝึกซ้อม ทุกครั้งเวลาเธอได้มีโอกาสดูการแสดงของรุ่นพี่ ๆ เธอรู้สึกว่าทุกคนบนเวทีดูสวยและเธอก็อยากขึ้นไปยืนแสดงตรงนั้นให้คนชื่นชม น้องบะหมี่และเพื่อนจึงไม่ลังเลเลยที่จะทุ่มเทเวลาในการฝึกซ้อมการแสดงหลังเลิกเรียน เพื่อให้ตัวเองพร้อมและได้รับการคัดเลือกขึ้นแสดงบนเวทีต่าง ๆ จนถึงวันนี้เธอได้ขึ้นแสดงหลายเวทีแล้ว และทุกครั้งที่แสดงเธอจะรู้สึกว่าคุณครูประทับใจที่ได้ดู และเธอก็มีความสุขที่ได้แสดง ก่อนจบการสนทนาหนูน้อยพูดทิ้งท้ายไว้ว่า **สิ่งที่เธอค้นหา ไขว้คว้า มันเป็นจริงแล้ว**

ด.ช.บุญฤทธิ์ ทองเกิด หรือ สัมโอ อายุ 8 ขวบ ตอนนี้เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สัมโออาศัยอยู่ในชุมชนแออัดคลองเตยแห่งนี้ มีแม่เป็นหัวเรี่ยวหัวแรงหลักในการหาเงิน ส่วนพ่อไม่มีงานทำนอนอยู่บ้านเฉย ๆ เล่ามาถึงตรงนี้ สัมโอก็เสียงอ่อยลง น้ำตาคลอ และพูดต่อว่าตัวเขาเองก็อยากเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้แม่ภูมิใจบ้าง และไม่อยากจะให้ครอบครัวต้องลำบาก น้องสัมโอเดินเข้ามาสมัครชมรมนาฏศิลป์ เพราะเห็นรุ่นพี่ได้ขึ้นเวทีแสดง การแสดงบนเวทีสวย ทุกคนแต่งตัวหล่อ และสัมโอเองก็อยากได้รับโอกาสนั้นเหมือนกัน โดยหวังว่าวันหนึ่งตัวเองจะได้ขึ้นเวทีแสดงความสามารถทางด้านร้องเพลง และไม่รอช้า สัมโอก็โชว์ความสามารถในการร้องเพลงให้เราฟัง แม้จะร้องได้ไม่เต็มเสียงและยังไม่หนักแน่นเท่าไรนัก แต่คนฟังอย่างเราก็สัมผัสได้ถึงความตั้งใจของเด็กชายผู้นี้ และยังได้ฟังพลังฝันของสัมโอแล้ว เรายกพลอยลุ้นไปกับสัมโอด้วยเช่นกันให้ฝันของสัมโอเป็นจริง

การปลูกเร้าพลังยักษ์ในตัวเด็กให้ปรากฏขึ้นเป็นเรื่องไม่ยากนัก แต่จะทำให้พลังยักษ์ขับเคลื่อนต่อไปจนถึงปลายทางฝันนั้นเป็นเรื่องที่ครูณัฏตาต้องลงมือทำ กระตุ้นฝันเด็ก ๆ ให้เกิดความมุ่งมั่น ตั้งใจ โดยมีรุ่นพี่เป็นต้นแบบและมีครูเป็นผู้ชี้นำทาง พลังจากเด็กในชมรมนาฏศิลป์ที่เกิดขึ้นไม่ใช่ทำได้เพียงในวันเดียว แต่มันก่อร่างสร้างขึ้นด้วยศาสตร์และศิลป์ในความละมุนละไม ความเอาใจใส่ของครูณัฏตา สิ่งเหล่านี้แทรกซึมเข้า ๆ เริ่มต้นจากเด็กไปถึงผู้ปกครอง

ครูณัฏตาต้องสร้างให้เห็น ด้วยการสั่งสมเด็กต้นแบบและทำความสำเร็จให้เกิด ตัวอย่างจากรุ่นสู่รุ่น เมื่อต้นแบบแข็งแกร่งจึงก่อให้เกิดแรงบันดาลใจแก่เด็กรุ่นต่อ ๆ ไป ให้อยากเดินเข้ามาเป็นหนึ่งในคนที่ได้รับความชื่นชม และหนทางนั้นเองที่ครูณัฏตาจะนำพาเด็ก ๆ ขึ้นจากปรักถมสลัม เพื่อให้ส่องแสงประกายความสามารถบนเวที อย่างโดดเด่นและภาคภูมิใจ

เหมือนเสียงเล็ก ๆ ของเด็กน้อยคนหนึ่งที่เราได้ยิน ในวันที่เดินตามครูณัฏฐตาเข้าไปในชุมชนสลัม คลองเตย หนูน้อยนั่งกึ่งนอนในบ้านหลังเล็ก ๆ มุมมืด ๆ ชะเง้อหน้าออกมาทักทายครูณัฏฐตา หลังจากที่ครู จะเดินออกไป เสียงของเด็กดังขึ้น บอกกับแม่เธอด้วยความตื่นเต้นว่า “แม่ ๆ ครูคนนี้แหละ ที่พาเด็ก ๆ ที่โรงเรียนไปต่างประเทศ” แม่ตอบกลับว่า “ดีจังเลย ครูคนนี้เธอ” เสียงที่ได้ยิน เราสัมผัสได้ถึง ความชื่นชมที่ทั้งเด็กน้อยและแม่มีต่อครูณัฏฐตาอย่างแท้จริง อย่างน้อยผลงานที่ผ่านมาก็คงเป็นที่ประจักษ์ ของชาวชุมชนแห่งนี้และเสียงเล็ก ๆ นั้นมันก้องดังอยู่ในความรู้สึกของทีมที่มาเยือน

การใช้ชมรมนาฏศิลป์เปิดประตูไปสู่โลกใหม่ ให้กับเด็ก ๆ ไม่ได้หยุดแค่การแสดงบนเวที ตามงานต่าง ๆ แต่ครูณัฏฐตาเลือกที่จะพาเด็กของตัวเองเดินไปสู่เวทีการประกวดเริ่มจากระดับเขต ระดับจังหวัด ระดับประเทศ จนถึงพาเด็กไปโชว์ความสามารถที่ต่างประเทศ ด้วยความหวังและตั้งใจว่าในชมรมของครู น่าจะสามารถฝึกเด็กให้มีฝีมือการแสดงดี ๆ จนสามารถพาไปประกวดฝีมือการแสดงโชว์ที่ต่างประเทศได้บ้าง นี่จึงเป็นเป้าหมายที่ท้าทายอีกก้าวสำหรับครูณัฏฐตา และเด็กที่ได้ชื่อว่ามาจากสลัม

“เพราะมันเป็นสิทธิของเด็ก ที่จะต้องได้รับโอกาสในการไปประกวดเวทีต่าง ๆ มันน่าหาประสบการณ์ให้เด็ก” และสิ่งที่ผู้อ่านและเราต้องประหลาดใจกับข้อมูลที่เราได้รับก็คือ เด็กนักเรียนของโรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจแห่งนี้ได้เป็นเด็กตัวแทนแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมที่ญี่ปุ่นมาหลายต่อหลายรุ่น ขณะเลิกการประกวดในหลายต่อหลายเวที ทั้งที่พวกเขาไม่ใช่เด็กที่เพียบพร้อมเหมือนโรงเรียนอื่น

ครูन्छตาส่งยิ้มน้อย ๆ ให้เราผู้มาเยือนด้วยความภาคภูมิใจและพูดว่า เด็กที่นี่ได้รับการคัดเลือกเป็นตัวแทนไปเกือบทุกรุ่น เขาจะได้ไปแลกเปลี่ยนที่เมือง ยาสีโฮ ครูส่งเด็กเข้าประกวดปีแรกก็ได้ไปเลย เพราะว่า ทุกครั้งที่เราส่งเด็กเข้าประกวด เรานั่นฝีมือการแสดง ไม่นั่นเสื้อผ้าหรูหรา พูฟ่า เพราะเราสู้เขาไม่ได้ เด็กของโรงเรียนนี้ร่ำรวย งดงาม และดัดแปลงใส่ความคิดสร้างสรรค์ให้น่ารัก เหมาะเจาะลงตัว มันต้องพร้อม ทั้งเรียงความ ทั้งภาษา ทั้งไหวพริบ ความสามารถ ครูฝึกมา 10 กว่ารุ่น ที่ส่งแข่ง ๆ ไม่เคยทำให้ใครผิดหวัง

“ทุกอย่างอยู่ที่แม่พิมพ์ ถ้าพิมพ์สวยมันก็ออกมาสวย ถ้าพิมพ์เบี้ยวก็ออกมาเบี้ยว”

พลับพลาการฟกอบรม
เยาวชนโครงการจิตสำนึกไทยงามเลิศ
เพื่อร่วมงานเทศกาลเด็กนานาชาติ
ณ ประเทศปอร์โตริโก
1-17 ตุลาคม 2537

คาถา สร้างความอึกเขิม ไร้ปมด้อย บนเวทีประกวด

เด็กทุกคนจากโรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจที่เดินเข้ามาสู่เวทีประกวด ต่างรู้ดีว่าความพร้อมแต่ละคน บนเวทีประกวดต่างกัน และตัวเองต้องฝึกซ้อม มานะพยายามมากกว่าเด็กจากโรงเรียนอื่น ๆ อยู่หลายเท่า เพราะความไม่พร้อมในหลายด้าน ทั้งด้านสภาพแวดล้อม ฐานะทางบ้าน และพื้นฐานต่าง ๆ อีกมากมาย แต่บนเวทีประกวด เด็กจากสลัมอย่างโรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจกลับชนะใจคนดูในหลายต่อหลายเวที คาถาพิเศษที่ครูณัฏฐาให้ท่องไว้ คือ

“ให้คิดเสมอว่าตัวเองทำดีที่สุดแล้ว ไม่มีใครด้อยกว่าใคร อยู่ที่ว่าใครฝึกซ้อมพร้อมมากกว่ากัน”

บนเวทีการประกวดที่ ด.ญ.เพียงพร เลิศนิธิรัตชาติ หรือ น้องบะหมี่ กำลังจะได้ขึ้นโพธิ์ประทับ ความสามารถในการด้านนาฏศิลป์ที่เธอเพียรฝึกซ้อมมาอย่างดี วันนั้นน้องบะหมี่พกพาความมั่นใจเต็มร้อย พร้อมกับท่องคาถาที่ครูณัฏฐาพร่ำบอกก่อนก้าวขึ้นเวทีได้ขึ้นใจ ระหว่างรอแข่งขัน น้องบะหมี่ยอมรับว่า ทั้งสิ้น ทั้งตื่นเต้น แต่ใจก็ยังคิดเสมอว่าตนเองมาวันนี้จะทำให้ดีที่สุด น้องบะหมี่เล่าว่าวันนั้นแม้จะตื่นเต้น ไปบ้างแต่ก็คิดว่าเป็นเรื่องธรรมดาและไม่เคยรู้สึกที่เราสู้เขาไม่ได้ ที่สำคัญไม่เคยน้อยใจหรือรู้สึกด้อยค่า ว่าตัวเองมาจากที่ไหน คิดแค่เพียงว่าตัวเองทำดีที่สุดแล้ว

ความพร้อมที่ครูณัฏฐาเตรียมมาให้กับน้องบะหมี่ นอกจากจะเป็นทักษะการแสดงแล้ว ระหว่าง ฝึกซ้อม ครูณัฏฐามักจะสอดแทรกเล่าถึงบรรยากาศเวทีการประกวดให้ได้ฟังบ่อย ๆ และครูจะพูดเสมอว่า ถ้าเจอคู่แข่งไม่ต้องคิดว่า ตัวเองจะด้อยกว่าเขา ต้องคิดว่าเขาอาจจะด้อยกว่าเรา เขาอาจจะฝึกซ้อมมาน้อย และช่วงเวลาของการฝึกซ้อมเราก็ทำเต็มที่มากที่สุดแล้ว ครูณัฏฐาบอกกับเด็ก ๆ เสมอว่า **“คุณค่าของคน ไม่ได้อยู่ที่เราเกิดที่ไหนเป็นใคร แต่อยู่ที่ความสามารถของเรา และสิ่งดีงามที่เราทำ”**

ครูณัฏฐาเล่าถึงการเตรียมเด็กเพื่อการแข่งขันว่า **“ถ้าเราเตรียมเด็กเต็มที่ ก่อนจะไปแข่ง เราฝึกเยอะ และเล่าให้เขาฟังว่าเขาจะเจอแบบไหน เช่นการกิน การอยู่ พ่อแม่ของคู่แข่งที่จะคอย พะเน้าพะนอ เราก็จะบอกว่า คู่แข่งเขาต้องมีพ่อแม่มาคอยดูแล แค่นี้เขาแพ้เราแล้ว เราชนะเขา ไปครั้งหนึ่งแล้ว เพราะเราเข้มแข็งกว่า**

และในวันที่เด็กต้องขึ้นเวที ครูจะไม่กดดัน ครูจะแค่บอกว่าขึ้นไปแสดงให้คนดูชอบ ทำให้เต็มที่ การได้ขึ้นเวทีแข่งขันก็ถือว่าเป็นกำไรของชีวิตแล้ว อย่ากังวลว่าเราจะแพ้หรือชนะ แค่นี้ก็ถือว่าสำเร็จแล้ว ที่สำคัญให้เด็กไหว้พระสวดมนต์ ทำใจให้นิ่งบนเวทีการแข่งขัน”

คำสอนนี้ ถูกนำมาใช้ได้กับเด็กทุก ๆ รุ่น ที่ออกเดินตามฝันตัวเองไปตามเวทีประกวดต่าง ๆ เบื้องหน้าบเวทีประกวดที่สวยงาม แต่เบื้องหลังเด็ก ๆ ผ่านการฝึกซ้อมอย่างหนัก เด็กบางรายต้องทุ่มเทเวลาที่เหลือหลังเลิกเรียน มาฝึกซ้อมแบบกินนอนที่บ้านครูณัฏฐาเลยทีเดียว แม้จะไม่เหลือเวลาให้เที่ยวเล่น แต่เด็ก ๆ ก็ฝึกซ้อมก็เต็มไปด้วยความสนุก

ไม่เพียงแต่เด็ก ๆ เท่านั้นที่ต้องฝึกซ้อมอย่างหนัก ครูณัฏฐาเองก็ต้องทำการบ้านหนักไม่แพ้กัน มีครั้งหนึ่ง ครูณัฏฐาพาเด็กไปประกวดพื้นบ้าน ครูณัฏฐาก็ต้องคิดออกแบบว่า จะให้การแสดงออกมาอย่างไร ให้น่าสนใจ ไม่ซ้ำซากจำเจและจะฝึกซ้อมเด็กแบบไหนเพื่อให้เข้าตากรรมการ ครูคิดวันนั้นและตัดสินใจพาเด็กไปเรียนภาษาการพูดเหนือที่จังหวัดนครปฐม เด็ก ๆ ฝึกพูดสำเนียงเหนือ ๆ กับคนท้องถิ่น ส่วนครูก็แต่งเพลง ภาษาร้องรำ ทยอกเอนให้สนุกสนาน ผสมผสานกับท่ารำยรำที่ทะมัดทะแมง แฝงด้วยอัตลักษณ์ท้องถิ่น ปรากฏว่าการแข่งขันบนเวทีในวันนั้นถูกใจคณะกรรมการ ครูณัฏฐาบอกว่ามันเป็นรางวัลสำหรับความพยายาม ความเหนื่อยของเด็ก ๆ ในการฝึกซ้อม และเป็นรางวัลให้ครูณัฏฐา ในการคิดและออกแบบการแสดงและในการทุ่มเทเวลาฝึกซ้อมเพื่อให้การแสดงออกมาดีสุด สุดท้ายมันคือความภาคภูมิใจของทุก ๆ คน ในโรงเรียน

ความสำเร็จบนเวทีที่เกิดขึ้น ก็แค่เพียงเด็กได้ขึ้นโชว์ความสามารถ โดยไม่หวังรางวัลของรางวัล เวทีนั้นเป็นเพียง “เส้นทาง” ของประตูที่ถูกเปิดออก ให้เด็ก ๆ ที่นี้ มองเห็น “ทางเดินใหม่” ที่ดีกว่า และครูณัฏฐาทำหน้าที่เพียง “ผู้ให้โอกาส” และ “ชี้หนทาง” นั้น เมื่อเด็กที่ได้ชื่อว่าเด็กสลัมต้องขึ้นเวทีประกวด แข่งขันกับเด็กจากหลากหลายที่ หลายคนที่มาด้วยความพร้อมทั้งทางด้านครอบครัว และฐานะ รวมถึงประสบการณ์ แต่เด็ก ๆ ของโรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจ กลับไม่กลัว

ครูณัฏฐาเล่าย้อนอดีตอย่างภาคภูมิใจถึงหนึ่งในศิษย์ครูที่ชนะการประกวดบนเวทียุวทูต เป็นตัวแทนประเทศไทย และได้ไปแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมที่ญี่ปุ่น “เอ็ม” ยุทธนา อัมระรงค์ ซึ่งตอนนี้ เป็นเจ้าของคณะ คีตบวงสิปปิ์ โด่งดังจากการเข้าประกวดไทยแลนด์ก็อตทาเลนต์ เอ็มเติบโตจากโรงเรียน ศูนย์รวมน้ำใจ และคลุกคลีอยู่ในชมรมนาฏศิลป์ ก่อนที่จะค้นพบทางชอบของตนเอง และไปเรียนต่อที่ วิทยาลัยนาฏศิลป์ จนถึงตอนนี้เอ็มเป็นผู้กำกับให้กับทางสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ที่โรงละครแห่งชาติ

ครูณัฏฐาเล่าว่า ช่วงนั้นเอ็มหรือยุทธนา เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ครูมองเห็นแววจากการที่เขาไปเล่นตอบคำถามในกิจกรรมการสอนของครูแก้ว เมื่อเห็นบุคลิกภาพการตอบ องค์รวมดูดี มีแววจะไป ได้ไกล ครูจึงเข้าไปชวนให้เอ็มมาขึ้นเวทีประกวดยุวทูตของกรุงเทพมหานคร โดยบอกเขาว่า ถ้าได้เป็น ตัวแทนของกรุงเทพมหานครจะได้ไปประเทศญี่ปุ่น **“ตอนนั้นแววตาของเอ็มเป็นประกาย เขาคูมั่งมัน เราก็ขอมันหนักมาก เพื่อให้เขาประกวดแข่งระดับเขตผ่าน เพื่อไปแข่งในระดับกรุงเทพ และเอ็ม เขาก็ทำได้จริงๆ”**

เราได้มีโอกาสพูดคุยกับศิษย์เก่าที่ครูณัฏฐาพูดถึงอย่างภูมิใจ “เอ็ม” ยุทธนา อัมระรงค์ ศิษย์เก่า ที่จบไปแล้ว ในวันนั้นเขาเป็นเด็กจากสลัมที่เดินสู่วะที่ระดับนานาชาติ และในวันนี้จากเด็กสลัมคนนี้ เขาเติบโตจนเป็นที่ยอมรับจากสังคมในความสามารถทางด้านการแสดง จนเปิดบริษัทเป็นของตัวเอง

คำสอนจากครูณัฏฐาเรื่องคุณค่าของคนไม่ได้วัดกันจากแหล่งที่เกิดหรือแหล่งที่มา แต่วัดกัน ที่ความสามารถและความดีงาม คำสอนนี้ได้ถูกพิสูจน์มาแล้วจากเด็กโรงเรียนนี้รุ่นแล้วรุ่นเล่า

“เอ็ม” ยุทธนา อัมระรงค์ เป็นเด็กที่ถูกครูณัฏฐาปลุกปั้น ถ่ายทอดศิลปะการแสดง จนขึ้นเวที ประกวดยุวทูต และชนะเลิศเป็นตัวแทนประเทศไทยไปประเทศญี่ปุ่น เอ็มบอกกับทีมสัมภาษณ์ว่า ไม่เคย รู้สึกกดดันเลยเวลาขึ้นไปบนเวทีแข่งขัน เพราะครูจะสอนเสมอว่า คุณค่าของความเป็นคน มันไม่ได้อยู่ที่ว่า เราเกิดที่ไหน เราเป็นใคร แต่มันสำคัญที่ว่าเรามีความสามารถแค่ไหน เรามีความดีงามมากแค่ไหน ความดีงามจะสะท้อนคุณค่าในตัวเรา และความสามารถจะเป็นสิ่งที่พิสูจน์เราว่า เรามีคุณค่ามากแค่ไหน

“คนทั่วไปมองว่าเป็นเด็กสลัม ชุมชนแออัด เป็นเด็กที่ไม่โอเค เด็กบางคนรู้สึกว่าคุณค่าของตัวเองไม่มีค่า เขาจึงไปติดยาหรือทำอะไรก็ได้กับชีวิต เพราะเขาคิดว่ายังงัยชีวิตเขาก็ไม่มีค่าอยู่แล้ว แต่ครูณัฏฐาก็พยายาม สร้างคุณค่าให้กับเด็ก ๆ ครูจะคอยสอนเสมอว่า ชีวิตของเรามีค่านะ โดยครูได้ใช้วิชานาฏศิลป์และดนตรี มาดึงความสามารถของเด็กให้ได้แสดงออก เช่น การฟ้อนรำ การร้องเพลง การแสดงดนตรี และศิลปะ ประยุกต์ เพื่อให้เด็กเหล่านี้ได้รู้ถึงคุณค่าในตัวเอง เกิดความมั่นใจ และพร้อมที่จะทำสิ่งที่ดีต่อไป” เอ็มเล่า ต่อว่า ทักษะที่เด็กได้แสดงความสามารถตัวเองให้ทุกคนเห็น และได้รับผลการตอบรับจากผู้ชมที่ดี จึงเป็น ห้วงเวลาที่ยิ่งใหญ่และน่าจดจำ

“พอเวลาเด็ก ๆ ขึ้นแสดงบนเวที เสียงปรบมือหรือภาพคนดูที่แสดงความชื่นชม แววดาที่แสดงออก ถึงความชื่นชอบ มันทำให้เขาเริ่มรู้ว่าตัวเขามีคุณค่า ชีวิตเขามีค่ากว่าที่เป็นอยู่”

ตอนที่เอ็มได้รับการเชิญชวนจากครูณัฏฐาให้ไปประกวดยุวทูตก็รู้สึกดีใจมาก เพราะเด็กที่ชนะ จากเวทีนี้จะได้ไปโชว์ความสามารถถึงต่างประเทศ มันเป็นเรื่องฝันของเด็ก ๆ ทุกคน ตอนนั้นเอ็มไม่รู้เลยว่า ต่างประเทศเป็นอย่างไร แต่ครูจิมบอกว่าถ้าอยากไปก็มีโอกาส แต่ต้องฝึกซ้อมอย่างหนัก ฝันก็จะเป็นจริงได้

ช่วงนั้นเอ็มอายุเพียง 10 ขวบ เรียนอยู่ ป. 2 แม้เขาจะเชื่อครูจิม ว่าต้องฝึกซ้อมอย่างหนักแล้วจะได้ไปต่างประเทศ แต่ด้วยความที่เป็นเด็กก็แอบขี้เกียจและหลบการฝึกซ้อมเป็นประจำ และทุกครั้งครูจิม ก็จะเข้ามาพูดคุย ทั้งการดู ทั้งการปลอบ เพื่อกระตุ้นให้เขากลับมาใส่ใจการฝึกซ้อม

ด้วยความเอาใจใส่ของครู ที่ทั้งทุ่มเทในการสอน การจัดทำรำจัดทำจัดทาง ช่วงนั้นแม้ครูจะจู้จี้ จุกจิก แต่ก็เพราะครูอยากให้ทุกอย่างออกมาดี งดงาม และตรงตามแบบ เอ็มเล่าต่อว่า แม้กระทั่งจับเท้า ของเด็กครูก็จับเพื่อปรับท่าทาง ครูทำอย่างไม่รังเกียจ ซึ่งเป็นสิ่งที่เอ็มประทับใจมาก และอาจจะด้วยเหตุนี้ เอ็มจึงหันมาขยันฝึกซ้อมมากขึ้น

หลังจากการฝึกซ้อมผ่านไปอย่างหนัก ผลที่ตามมามันยิ่งใหญ่มากกว่าที่ทุกคนจะคิด เอ็มก็ได้รับการคัดเลือกเป็นตัวแทนยุวทูตของประเทศไทย และจะได้ไปแสดงในเวทีต่างประเทศตามที่ฝันไว้ ไม่น่าเชื่อว่า ความอดทน ความทุ่มเท และความเชื่อมั่นที่ครูมีต่อเอ็ม และที่เอ็มมีต่อครู จะส่งผลเป็นความสำเร็จ ได้ถึงขนาดนี้

“ผมวิ่งกลับมาหาครู ไม่มีคำพูดอะไร นอกจากคำขอบคุณ และเข้าใจแล้วว่า สิ่งที่คุณครูเคี่ยวเข็ญ มาตลอด ผลตอบแทนมันคือรางวัลที่ยิ่งใหญ่มากสำหรับผม”

ในสายตาของครูณัฏฐา “เอ็ม” มีพรสวรรค์ เอ็มมีความสามารถพิเศษเฉพาะตัว เป็นพวกครูพักลักจำ ครูณัฏฐายกตัวอย่างให้เราฟังถึงเด็กชายเอ็มในสมัยนั้นว่า เวลาสอนท่ารำยาก ๆ ให้กับเอ็ม บางทีแทบไม่ต้องสอน เพียงเขาเห็นครูทำให้ดู เอ็มก็จะทำตามได้ทันทีอย่างน่าอัศจรรย์ หรือแม้แต่เรื่องเบื้องหลังเวที เขาก็ซึมซับได้รวดเร็ว อย่างเขาแอบดูครูเย็บชุดโขน เขามองแว็บเดียวเขาก็จำได้ ทั้ง ๆ ที่ขั้นตอนการเย็บชุดโขนมีความซับซ้อน แต่เด็กคนนี้จำได้ทันที

สิ่งที่ครูณัฏฐาได้เรียนรู้จากเอ็มไม่ใช่เพียงแค่เห็นความสำเร็จในตัวลูกศิษย์คนนี้ แต่ครูกลับมองเห็นทางข้างหน้าว่า ถ้าเราสามารถดึงพรสวรรค์หรือความพิเศษในตัวเด็กออกมาได้ เด็กคนนี้ก็จะมีชีวิตที่ดีขึ้น มีเส้นทางที่เดินไปได้ไกลขึ้น และไม่ต้องอยู่ไปตามบุญตามกรรม นี่คือนสิ่งที่ครูเชื่อเสมอว่า ความพิเศษมันจะฉายแสงออกมาได้ ถ้าถูกปัดฝุ่น และได้รับการเจียรไนอย่างตั้งใจ ซึ่งครูณัฏฐาก็อยากทำอย่างนั้น

ปัดฝุ่นพรสวรรค์ปั้นเด็กสู่ดาว

คำว่า “ดาว” ไม่ใช่ “ดารา” แต่มันหมายถึง จุดที่เด็กได้มองเห็นคุณค่าในตัวเอง ไม่ว่าจะด้วยวิธีการใดที่ครูพึงกระทำให้แกศิษย์ ซึ่งศาสตร์และศิลป์ของนาฏศิลป์และดนตรี ที่ครูณัฏฐาจัดขึ้นมาใช้กับเด็กคนแล้วคนเล่า ตอบโจทย์และเห็นผล เด็กบางคนก็ไปได้ไกลกว่าดาว ด้วยพรสวรรค์ที่ติดตัวพวกเขา มา แค่ปัดฝุ่นปลุกปั้นเจียรไนให้พรสวรรค์ที่มีมาสองประกายเด่นชัดขึ้น เหมือนกับเด็กน้อยคนหนึ่งที่คุณณัฏฐาเจอในคำคืนนั้น

พลบค่ำของวันหนึ่ง ขณะที่แสงสุดท้ายของวันกำลังลึนสุดลง ครูณัฏฐาพาเด็กไปแสดงรำในงานลูกเสือ ซึ่งกว่าการแสดงจะเสร็จสิ้น เวลาที่ใกล้ค่ำครูณัฏฐาจึงต้องพาเด็กนักเรียนผู้หญิงที่ไม่มีผู้ปกครองมารับ ไปส่งบ้าน วันนั้นครูจำได้ว่าเด็กคนสุดท้ายที่ต้องไปส่งคือ โฉ่ ซึ่งบ้านอยู่ในสลัมคลองเตย

แม้ว่าจะเป็นครูที่เฝ้ามาหลายปี แต่สลัมคลองเตยก็ไม่เคยน่าไว้วางใจสำหรับครูณัฏฐาเลย ครูถอดแหวนถอดกำไล ผ่ากไว้กับเพื่อนครู ก่อนเดินเข้าไปส่งเด็กน้อย ระหว่างทางเดินแคบ ๆ ไม่น่าจะเกิน 1 เมตร สายตาครูเหลือบเห็นคนกำลังฉีดยาบางอย่างเข้าที่แขนตัวเอง เขาทำอย่างไม่เกรงกลัวสายตาใคร บางคนหันมามองครูดาววาง ๆ แวบหนึ่งครูแอบคิดว่า เด็ก ๆ เขาอยู่กันได้อย่างไรในสถานที่แบบนี้ เดินมาลึกลับจิตใจเมื่อใกล้ถึงบ้านของน้องโฉ่เด็กหญิงคนสุดท้ายที่เข้ามาส่ง ครูล้วงกระเป๋าหยิบเงินให้โฉ่ 40 บาท ครูเห็นความดีใจในแววตาของโฉ่ชัดเจน โฉ่คว้าเงินในมือครูแล้วรีบวิ่งเข้าบ้านไป ทั้งครูให้ยืนอยู่ในมุมมืดเพียงลำพัง ความรู้สึกเสียวสันหลังวาบเข้ามาใจแบบเฉียบพลัน ระหว่างที่ยืนเก้ ๆ กัง ๆ ท่ามกลางความมืดสลัวก็ได้ยินเสียงใส ๆ ของเด็กคนหนึ่งเรียก ครูคะ ๆ พร้อมกับ เอามือเล็ก ๆ มาคล้องแขน และคำพูดที่ชวนให้ใจชื้นขึ้นมา “เดี๋ยวหนูไปส่งครูกลับค่ะ”

เหมือนเสียงสวรรค์ดังขึ้น พร้อมกับเด็กน้อยตรงหน้า ไม่ใช่แค่เสียงสวรรค์ที่ทำให้เธอโล่งใจคล้ายมีเพื่อน แต่เสียงใส ๆ กระหิบสัดของครูต่างหากที่มันช่างไพเราะกังวาลจับใจเป็นเสียงสวรรค์ที่หาฟังได้ยากจริง ๆ ความกลัวที่เกิดขึ้นหายวับไปทันที ครูณัฏฐาถามชื่อของเด็กน้อยเจ้าของเสียงใส

ครู “ชื่ออะไรคะ”

“หนูชื่อโบว์ค่ะ เป็นน้องของพี่โอ้ หนูจะเดินไปส่งครูเองค่ะ”

ครูณัฏฐาไม่รอช้าที่จะชวนน้องโบว์ให้มาหาที่ห้องนาฏศิลป์ในเช้าวันถัดไป ในความคิดครูเชื่อว่า กำลังพบเด็กที่มีพรสวรรค์พิเศษอีกคนแล้ว

เช้าวันรุ่งขึ้น น้องโบว์ก็มาหา หนูน้อยเรียนอยู่ชั้น ป.1 ช่วงนั้นครูไม่ได้สอนเด็กเล็กจึงไม่เคยเจอกับน้องโบว์ “พอเขามาหา เขาก็มากอดรัดพิศเหวี่ยงอย่างน่ารัก แก้วเสียงของน้องโบว์ใสกังวาลมาก ที่น่าทึ่งที่สุด หนูน้อยวัยเพียง 7 ขวบ สามารถร้องเพลงของพุ่มพวง ดวงจันทร์ นักร้องลูกทุ่งชื่อดังได้เกือบทุกเพลง และเมื่อครูถามว่าฟังมาจากไหน น้องโบว์บอกว่า ช้างบ้านเปิดทุกวันเลยจำได้หมด”

น้องโบว์เป็นเพชรในตมเม็ดงามที่ครูไม่ควรปล่อยวางไป ครูณัฏฐาเริ่มวางแผนฝึกซ้อมน้องโบว์อย่างจริงจัง และหาเวทีให้โบว์ได้ขึ้นร้องเพลงประกวด และงานแรกคือประกวดร้องเพลงในงานวิชาการของโรงเรียน กฎว่าน้องโบว์ชนะใส ๆ ประจวบกับช่วงนั้นมีการประกวดร้องเพลงของสยามกลการ ครูเลยจับน้องโบว์ส่งประกวดและสามารถชนะผ่านสู่อันดับ ๑ จนชื่อของน้องโบว์ได้ลงหนังสือพิมพ์ ถือเป็นความสำเร็จของเด็กน้อยที่ครูภาคภูมิใจมาก และเป็นความทรงจำดี ๆ ของคนทั้งคู่ ครูและศิษย์ที่มีความสำเร็จร่วมกัน

เรานึกภาพของหนูน้อยโบว์ในวันที่ดีใจที่สุดของเธอ ตามคำบอกเล่าของครูณัฏฐา ภาพวันนั้นน้องโบว์วิ่งจากบ้านมาหาครูด้วยความดีใจ หนูน้อยวิ่งเข้ามาอย่างรวดเร็ว โผกอดครู และหึ่งตัวอย่างเต็มแรง หนูน้อยที่กำลังดีใจที่สุดที่ตัวเองได้ผ่านการคัดเลือกและเข้ารอบสุดท้ายของการประกวด ไม่แค่เพียงหนูน้อยที่ดีใจ ครูณัฏฐาก็ดีใจไม่แพ้กัน แต่เป็นความดีใจที่เห็นความสำเร็จของศิษย์ ความดีใจที่เห็นรอยยิ้มและความสุขของหนูน้อยตรงหน้า

แม้สุดท้าย ผลการประกวดของน้องโบว์ในปีนั้น น้องโบว์ไม่ชนะบนเวทีประกวด แต่เรียกได้ว่าชนะใจคนดูทางบ้านอย่างล้นหลาม บนเวทีวันนั้นเด็กน้อยที่คว้ารางวัลชนะเลิศการประกวดร้องเพลงไปได้ชื่อ น้องลลิตา เป็นลูกสาวทูต ดูจากเสียงร้องและลีลาบนเวทีก็ต้องยอมแพ้น้ำเสียงของเธอ ด้วยวิธีการร้องของเขาดี มีความชัดเจนเวที มีประสบการณ์มากกว่าน้องโบว์หลายเท่าตัว น้องลลิตาจึงเหมาะสมกับรางวัลที่ได้ ในขณะที่น้องโบว์ก็ยังเด็กมาก ไม่ได้สนใจผลรางวัลอะไร เอาแต่เล่นเหวี่ยงลูกโป่ง จนกลายเป็นความแตกต่างของเด็กที่เข้าประกวด ระหว่างลูกสาวทูตกับน้องโบว์เด็กสลัม น้องโบว์จึงเป็นที่สนใจ

ของสื่อมวลชนขึ้นมาในปีนั้น ปีต่อมาครูก็พาน้องโบว์ไปแข่งอีก ที่เวทีสยามกมลกาลเช่นเคย คราวนี้ไม่พลาด
น้องโบว์กวาดรางวัลชนะเลิศ ปี 2533 ปี 2534 2535 2536

ความสัมพันธ์ ระหว่างครูกับน้องโบว์ไม่ได้หยุดลงเพียงแค่นี้ ด้วยความเสียายในพรสวรรค์อัน
โดดเด่นของน้องโบว์ ครูจึงตัดสินใจรับโบว์มาไว้ในอุปการะ ด้วยหวังว่าพรสวรรค์ของโบว์จะพาชีวิตเด็กน้อย
จากสลัมไปสู่ความสำเร็จได้ เพราะลำพังครอบครัวของน้องโบว์แล้ว น้องโบว์ยังมีพี่น้องทั้งหมด 8 คน
แม่กับพ่อก็เลิกกัน ครูจำได้ว่าวันที่น้องโบว์ชนะการประกวดในงานวิชาการ แม่ของน้องเดินเข้ามาด้วย
อาการมึนเมา โสเซ เข้ามาขอเงิน ซึ่งน้องโบว์ก็ยังไม่รู้สึกได้ ภาพในนาที่นั้นทำให้ครูन्छตาเก็บมาคิดใคร่ครวญ
หลายครั้งด้วยความกังวลถึงอนาคตของลูกศิษย์ที่ต้องเติบโตในความไม่พร้อมของครอบครัว และเมื่อถึง
วันที่แม่ของน้องโบว์เสียชีวิต ครูจึงตัดสินใจรับอุปการะน้องโบว์เต็มตัว

ชีวิตครูที่กลายเป็นเหมือนแม่อุปถัมภ์ก็เริ่มต้น และจากนั้นไม่นานครูก็กลายเป็นแม่อุปถัมภ์เด็ก ๆ
อีกหลายคน ซึ่งนั่นเกิดจากแรงบันดาลใจที่เริ่มต้นจากความเป็นห่วงในอนาคตของน้องโบว์โดยแท้ ดังนั้น
เมื่อได้พบเจอเด็ก ครูก็มักจะมองหาพรสวรรค์ในตัวของพวกเขา และชวนเขาหาทางสนับสนุนให้พิเศษ
นี้ได้ฉายแวว มารู้อีกทีครูก็มีลูกอุปถัมภ์ถึง 11 คน

ถึงตัวจะเล็ก...แต่ใจครูกว้างใหญ่

แม้จะเป็นผู้หญิงตัวเล็ก ๆ บอบบาง มีความอ่อนช้อยในท่าที แต่ถ้ามองลึกเข้าไปถึงหัวใจของผู้หญิงตรงหน้าคนนี้ ก็ต้องบอกว่าใจของเธอช่างกว้างใหญ่ ใจนักเลง ไม่กลัวที่จะต้องเผชิญหรือต้องแบกรับภาระเด็ก ๆ ลักก็คนครูก็ไม่เคยบ่น สิ่งที่ครูทำคือวิ่งเข้าชนโดยมีสิ่งเดียวที่ยึดเหนี่ยวหัวใจดวงนี้ของเธอไว้ให้เดินหน้าสู้ต่อไป คือ อนาคตของเด็ก ๆ ในอุปการะทั้ง 11 คน รวมทั้งเด็ก ๆ ในชมรมนาฏศิลป์ อีกหลายสิบชีวิต ที่มีมือของครูจะพาจงไปยังเส้นชัย แม้จะต้องเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายมากขึ้น แต่ครูन्छตากลับบอกกับเราว่า เงินไม่สำคัญไปกว่าใจของเด็ก ๆ ที่พร้อมจะก้าวเดินไปข้างหน้า

“ไม่ใช่ว่าครูจะร่ำรวยมาจากไหน ถึงอุปการะเด็กนักเรียนได้ถึง 11 คน เพราะเงินไม่ใช่ปัจจัยหลักที่พาไปสู่เส้นชัย แต่ความตั้งใจต่างหากที่สำคัญ” ครูन्छตาเล่าต่อว่า เด็ก ๆ ที่ครูรับไว้อุปการะ ครูเพียงแค่นี้ที่ที่พักอาศัยและอาหารการกิน นอกนั้นเป็นสิ่งที่เด็กจะต้องขวนขวาย ไขว่คว้าใช้ความตั้งใจ ใช้ความสามารถพิเศษ รวมถึงผลการเรียนที่ดีเพื่อไปขอทุนการศึกษา และร่ำเรียนนำวิชาความรู้มาสู่ตัวเองให้ได้มากที่สุด

อย่างน้องโบว์ หลังจบจากโรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจ ครูन्छตาก็ส่งน้องโบว์ไปเรียนต่อที่โรงเรียนวัดระฆัง โดยมีคุณหญิงพรทิพย์ ณรงค์เดช ที่ประทับใจในน้ำเสียงการร้องเพลงของน้องโบว์ ตั้งแต่เวทีสยามกลการ เป็นผู้มอบทุนการศึกษา และหลังจากน้องโบว์จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ครูก็พาน้องโบว์ไปเรียนต่อที่ วิทยาลัยบ้านสมเด็จฯ

ช่วงที่น้องโบว์กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี น้องโบว์ได้พบกับอาจารย์ต่างประเทศท่านหนึ่ง แนะนำให้น้องโบว์บันทึกเสียงร้องส่งไปที่ประเทศเบลเยียม เพราะช่วงเวลานั้นประเทศเบลเยียมมีการประกวดคัดเลือกเสียงร้องจากเด็ก ๆ และบุคคลทั่วโลก ทุกคนมีสิทธิที่จะส่งเสียงตัวเองเข้าไปให้คัดเลือก และถ้าเสียงที่ส่งไปได้รับการคัดเลือก เจ้าของเสียงนั้นก็จะได้ไปร้องสดที่ประเทศเบลเยียม

แทบจะไม่ต้องใช้เวลาในการตัดสินใจนานนักสำหรับครูและน้องโบว์ กระบวนการทำงานด้านการบันทึกเสียงน้องโบว์ก็เริ่มขึ้น และถูกส่งไปถึงมือคณะกรรมการการประกวดที่เบลเยียม หลังจากนั้นก็เป็นเวลาแห่งการรอคอย ของคนทั้งคู่

...การรอคอยสิ้นสุดลงพร้อมกับการเริ่มต้นรอยยิ้มแห่งชัยชนะบนเส้นทางใหม่ น้องโบว์ได้เดินทางไปโชว์พลังเสียงด้วยตัวเองที่ประเทศเบลเยียม

“เมื่อโอกาสเปิด เราก็ต้องเดินหน้า” แต่โอกาสก็มาพร้อมกับค่าใช้จ่ายเสมอ เพื่อให้น้องโบว์ไปถึงฝั่งฝัน ครูन्छตาจึงชักชวนเพื่อน ๆ ครูในชมรมร่วมลงขันหาทุนสำหรับค่าใช้จ่ายในการเดินทางให้กับน้องโบว์ แต่เงินที่ได้ก็ยังไม่พอ ครูन्छตาและเพื่อนครูในชมรม ซึ่งตอนนั้นจำได้ว่า มีครูแก้ว ครูจิว ต่างช่วยควักเงินส่วนตัวเป็นทุนทรัพย์ในการที่จะได้เดินทางร่วมไปกับน้องโบว์ เพื่อให้กำลังใจถึงเบลเยียม

การประกวดร้องเพลงของน้องโบว์ครั้งนี้ น้องโบว์โชว์พลังเสียงเต็มๆ วันนั้นเธอไม่ชนะการประกวด แต่สิ่งที่ได้กลับมากลับยิ่งใหญ่กว่าชัยชนะ นั่นคือประสบการณ์ของคนตรีในต่างประเทศที่ครูณัฏฐาทุ่มเท และหยิบยื่นให้เธอ เมื่อได้เห็นโลกกว้าง น้องโบว์จึงมีเป้าหมายใหม่ เธอดูเส้นทางศึกษาต่อต่างประเทศ และหันเส้นทางชีวิตสู่การเป็นนักร้องโอเปร่าอาชีพ และวันนี้น้องโบว์ก็ทำสำเร็จ เธอใช้ชีวิตอยู่ที่กรุงบรัสเซล ประเทศเบลเยียม เป็นนักร้องโอเปร่ามีอาชีพบนเวทีที่มีชื่อในประเทศเบลเยียม

เล่ามาถึงตรงนี้ ทำให้ครูนึกถึงภาพ วันที่พบหนูน้อยคนหนึ่งในสลัม ในวันที่ครูกลัว แต่เสียงใส ๆ ของเธอทำให้ความกลัวของครูหายไป และใครจะเชื่อว่า วันนี้เจ้าของเสียงใส ๆ จะกลายเป็น นักร้องโอเปร่า ใช้ชีวิตอยู่ต่างประเทศ ไม่เหลือคราบของเด็กสลัมเลยสักนิด

แต่ไม่ใช่ว่าความปรารถนาดีของครูจะส่งผลเป็นความสำเร็จเสมอไป ในบรรดาเด็กที่ครูรับอุปการะ ทั้ง 11 คน ไม่ได้ไปถึงฝั่งฝันทุกคน แม้จะได้รับการสนับสนุนเหมือน ๆ กัน บทเรียนนี้ก็เป็นอีกบทเรียนหนึ่งที่ครูณัฏฐาต้องเรียนรู้และเข้าใจ

ช่วงนั้นครูได้พบกับเด็กน้อยหน้าตาน่ารักคนหนึ่ง (ครูขอไม่เอ่ยชื่อ) เป็นเด็กในสลัมคลองเตย เหมือนน้องโบว์ มีพรสวรรค์ด้านการรำ และครอบครัวแตกแยก ดูพื้นฐานชีวิตแล้วเหมือนกับน้องโบว์ แทบทุกอย่าง ครูจึงตัดสินใจรับเข้าบ้าน เด็กน้อยคนนั้นเป็นเด็กน่ารัก ว่านอนสอนง่าย เรียนรู้เร็ว ครูณัฏฐา ดูแลมาตั้งแต่เด็กน้อยอยู่ ป.2 จนกระทั่ง ย่างเข้า ม.2 จากเด็กน้อยกลายเป็นวัยรุ่นหน้าตาสะสวย และกำลังมีอนาคตสดใส ซึ่งตอนนั้นดูเหมือนว่าทุกอย่างกำลังไปได้ดี แต่เกิดเหตุการณ์ไม่คาดฝันขึ้น

เมื่อผู้เป็นยายแท้ ๆ ของเด็กน้อยมาขอเด็กกลับคืนไปเลี้ยงเอง โดยให้เหตุผลง่าย ๆ ว่า ถึงเวลาที่หลานสาวต้องไปช่วยหาเงินเลี้ยงครอบครัวแล้ว เมื่อถามว่า เด็ก ม.2 จะหาเงินจากไหน ยายตอบง่าย ๆ อีกครั้งว่า ก็มันสวย ขายได้ ถึงตอนนี้ครูณัฏฐาเลยกระจำถึงความต้องการของยาย ครูณัฏฐาพยายาม ทั้งขัดขวาง ทั้งเปลี่ยนแปลงความคิดของยาย แต่ไม่เป็นผล ขณะที่ผู้เป็นแม่แท้ ๆ กลับให้สิทธิในการตัดสินใจในอนาคตของเด็กคนนี้กับยาย ครูณัฏฐาพยายามทุกทางเพื่อไม่ให้ยายนำเด็กไป แต่ในที่สุดผู้เป็นยายก็พาเด็กหายออกไปจากโรงเรียนโดยไม่แจ้งใคร

จนครูณัฏฐาต้องร้องขอความช่วยเหลือไปยังมูลนิธิสิทธิเด็ก ของกรมมนตรี ลินทวิชัย ให้ช่วยนำเด็กกลับมาเพราะเกรงว่าเด็กจะไม่ปลอดภัย เด็กน้อยกลับมาอยู่บ้านกับครูได้ไม่นาน ทางยายเด็กก็ยังไม่ลดละตามติดกับเด็กอีก ทั้งโทรศัพท์ต่อว่ามากมาย พุดจาหยาบคายกับครู จนวันหนึ่งพ่อของครูเป็นคนรับสาย และทราบเรื่อง ก็หันมาบอกกับครูว่า เราคงต้องปล่อยให้เด็กคนนี้ไป สุดท้ายที่เราจะยึดได้แล้ว ยายของเด็กคงชูปางอย่างกับพ่อ ทำให้พ่อต้องขอร้องครูแบบนี้ ตอนนั้นเหมือนสิ่งที่สร้างมานานถึง 7 ปี พังทลายภายในไม่กี่วัน และผลที่เกิดขึ้นมันได้กระชากหัวใจของครูณัฏฐาจนแทบแหลกสลาย

วันนั้นครูจำได้ว่าเสียใจมากร้องไห้ไม่หยุด มันเหมือนมีใครมากระชากดวงใจของครูไป และครูเองก็ไม่สามารถช่วยอะไรเขาได้ ท้ายสุดยายก็มารับหลานไป ครูได้แต่มองเด็กเดินจากไปจนลับตา หลังจากนั้นก็ได้ข่าวเด็กคนนี้อีกเลย ครูณัษตาจำต้องยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้นให้ได้ เพราะสุดท้ายครูก็ต้องเดินหน้าดูแลเด็กคนอื่น ๆ ต่อไป ซึ่งเด็กที่ยังอยู่ต้องการความเข้มแข็งจากครู ครูจึงอ่อนแอไม่ได้ และนี่คือบทเรียนสำคัญที่ครูต้องเรียนรู้ ว่าเราเปลี่ยนแปลงทุกอย่างไม่ได้ ดังนั้นแค่ทำสิ่งที่อยู่ตรงหน้าให้ดีที่สุดที่สุด ผลจะเป็นอย่างไรมันคงไม่ใช่เรื่องที่ครูจะควบคุมมัน การปล่อยวางเป็นสิ่งที่ครูได้เรียนรู้

เวลาผ่านไปเด็ก ๆ ที่อยู่ในอุปการะของครู ทั้ง 11 คน ก็เติบโต และมีวิถีของตนเอง

- **น้องโบว์ หรือนางสาวนาทลดา ธรรมธนาคม** เด็กที่รักในการร้องเพลง เธอพาชีวิตไปได้ไกลที่สุดตามฝันของเธอ บนเส้นทางนักร้องโอเปร่า และใช้ชีวิตอยู่ประเทศเบลเยียม
- **พี่สาวน้องโบว์ นางสาวดลลดา ธรรมธนาคม** เอาดีทางวิชาการ ด้วยความเป็นคนหัวดี หลังจากได้เป็นนักเรียนรางวัลพระราชทานพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวปี 2537 และจบปริญญาตรีสาขาภาษาอังกฤษการท่องเที่ยว สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ปัจจุบันเป็นผู้จัดการฝ่ายขายอาวุโส ของโรงแรมเรดิสัน สวิท
- **น้องเอ็ม ยุทธนา อัมระรงค์** เด็กที่มีพรสวรรค์ด้านงานครีเอทีฟ เสื้อผ้า และการออกแบบ หลังจากจบปริญญาตรีด้านนาฏศิลป์ (โขน ยักษ์) ก็เดินทางไปศึกษาในระดับปริญญาโท ที่สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร และคนที่ติดตามรายการไทยแลนด์ก๊อดทาเล้นท์ season 1 จะรู้จักเขาได้จากการแสดง..... จนได้รับรางวัลรองชนะเลิศของรายการ ปัจจุบันเปิดบริษัทเป็นของตัวเอง
- **นางสาวแอนเจอร่า ซิลิ่ง หรือ น้องแอน** เธอเลือกเดินตามรอยครูณัษตา สู่เส้นทางนาฏศิลป์ เรียนจบปริญญาตรี สาขานาฏศิลป์ไทย (ตัวพระ) ที่สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร และสอบบรรจุเป็นข้าราชการครู กรุงเทพมหานคร เมื่อ พ.ศ. 2554 ปัจจุบัน ตำแหน่งครู ค.ศ.1 โรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจ สำนักงานเขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร
- **นางสาวมาลิดา ซิลิ่ง** ยุวทูตกรุงเทพมหานครรุ่นที่ 10 ปี 2544 สำเร็จปริญญาตรี สาขามิเดียอาร์ต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ธนบุรี (บางมด) ปัจจุบันทำงานบริษัทซูเปอร์จีว อีเวนต์ จำกัด ตำแหน่ง AE (Account Executive)
- **นางสาวฐิณาดา สนั่นเอื้อ** (ชื่อเดิม ด.ญ.รัตติกาล แหลมฉลาด) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศิลปกรรมศาสตร์ สาขานาฏศิลป์สากล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลคลอง 6 ปัจจุบันทำงานอยู่ที่ บริษัท รากแก่น จำกัด เป็นนักออกแบบท่าเต้น Choreographer

นอกจากนั้นยังเป็นครูที่สถาบันดนตรี เคพีเอ็น คีตดนตรี ร.ร.อนุบาลมณีรัตน์ และบ้านเรียน
เพลิน

- นางสาวปณณช กฤษไพฑูรย์ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขานาฏศิลป์ไทย (ตัวนาง)
ที่สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร อาชีพปัจจุบัน ครูสอนนาฏศิลป์ โรงเรียนมัธยม
ปัญญารัตน์ การศึกษาเอกชน
- นางสาวจันทิมา ชาริธรรม สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาดุริยางค์สากล (ไวโอลิน)
ที่สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร อาชีพปัจจุบัน ตำแหน่ง ครู ค.ศ. 1 โรงเรียนชุมชน
ประชาธิปไตย วิทยาคาร สพฐ.

วันนี้เมล็ดพันธุ์ที่ครูใช้ทั้งใจและชีวิต เพาะหว่าน และเฝ้าทะนุทะนอมดูแล ได้ออกดอกออกผล
งดงาม ตอบแทนความเหนื่อยยากของครูที่อุทิศสละทุ่มเทแรงกายแรงใจทั้งหมด สำหรับเราแล้ว ครูได้ทำ
สิ่งที่ยิ่งใหญ่เกินความเป็นครูที่นอกจากจะให้ความรู้ ครูยังพาคนนี้ยังให้ชีวิตใหม่กับลูกศิษย์ด้วยโอกาส
จนสามารถมีชีวิตที่ดี มีโอกาส มีทางเลือกเท่าเทียมกับเด็กคนอื่นในสังคม ซึ่งถ้าพวกเขาไม่มีครู ต่อให้เขา
เป็นเมล็ดพันธุ์ที่พิเศษเพียงใด แต่ถ้าหว่านบนดินที่แห้งแล้ง คงไม่สามารถเติบโตได้งดงามแบบวันนี้

หากถามครูว่า รู้สึกอย่างไร ในวันที่เห็นพวกเขาเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีอาชีพที่มั่นคง มีชีวิตที่ดีงาม
เกินกว่าที่เด็กสลัมคนหนึ่งจะมาถึงได้ ครูยังตาตอบสั้น ๆ ด้วยแววตาที่เต็มไปด้วยความปลื้มใจ เหมือน
ทุกครั้งที่เคยถึงลูกศิษย์

**“เมล็ดพันธุ์ที่หว่านไว้ วันนี้เจริญงอกงาม เป็นพลเมืองดี ทำหน้าที่ของตัวเอง แค่นี้ก็สมดัง
ตั้งใจ”**

นาฏศิลป์และดนตรี ทางเลือกที่อย่ามองข้าม

วิชานาฏศิลป์ หรือ ดนตรี ที่ถูกค่านิยมของทางโรงเรียนและผู้ปกครองมองเป็นวิชาเลือกที่ไม่สำคัญ
เป็นวิชาที่ไม่มีใครเห็นคุณค่า ว่าจะสามารถนำพาความสำเร็จให้กับนักเรียนได้ เมื่อเทียบกับวิชาหลัก ๆ
สายวิทย์-คณิต แต่ครูยังตากลับคิดต่าง

ที่ผ่านมา ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มักไม่เข้าใจพลังของศาสตร์นี้ และมักมองข้ามไป ทำให้วิชา
นาฏศิลป์และดนตรีไม่ได้รับการส่งเสริมหรือผลักดัน อย่างเต็มที่ ทั้ง ๆ ที่ วิชาศิลปะ เป็น วิชาที่ช่วย
ประสานอารมณ์ให้เด็กรู้สึกผ่อนคลาย ซึ่งตามความคิดของครูนั้น วิชานี้จะช่วยให้เด็กใช้ชีวิตเป็น
เรียนรู้ความอ่อนน้อมถ่อมตน มีความละเอียดอ่อน มีสมาธิ จนสามารถเรียนรู้และควบคุมอารมณ์
ตัวเอง ซึ่งถือเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับชีวิตที่วิชาการไม่สามารถให้ได้

“ไม่ใช่เรื่องที่ยกยอ วิชาตัวเองเกินจริงนะคะ แต่ผู้บริหารโรงเรียนลองใช้ศาสตร์ของศิลปะ นำ จะเห็นความแตกต่างของเด็กได้อย่างชัดเจน ซึ่งมันอยู่ที่มุมมองของผู้บริหาร ถ้าผู้บริหาร ที่มองข้ามความสำคัญของศาสตร์วิชาศิลปะ โรงเรียนนั้นก็โชคร้าย”

ครูขยายความต่อว่า ในทางกลับกันถ้าผู้บริหารมองว่า วิชานาฏศิลป์และดนตรีเป็นศาสตร์ ที่ช่วยเหลือเด็กได้ทางอารมณ์ ช่วยให้เด็กปลดปล่อย ผ่อนคลาย ทำให้เด็กไม่เครียด ขณะเดียวกันยังเป็น วิชาที่มีความลึกซึ้งละเอียดอ่อน สืบทอดเป็นวัฒนธรรมที่ชาติอื่นไม่มี เด็ก ๆ ของโรงเรียนนี้จะโชคดี

ครูन्छตายกตัวอย่างถึง พรบ. การศึกษา ที่ระบุว่าสถานศึกษาจะต้องมีวิชาที่让孩子เลือกตาม ความถนัด โดยที่เด็กจะเป็นผู้เลือกเอง ถ้าเด็กเลือกอะไร ผลที่ได้นั้นมักจะออกมาดี ฉะนั้นถ้าเราเปิดให้มี วิชาเลือกหลากหลาย และผู้บริหารให้ความสำคัญกับทุกวิชาเหมือนกันหมด ผลที่ได้คือเด็กจะได้เรียน ในสิ่งที่เขาต้องการ ซึ่งเด็กจะเรียนได้ดี และมีความสุข

จากประสบการณ์ที่ครูन्छตาสังเกตเห็นจากเด็กของตนเองที่เข้ามาเรียนนาฏศิลป์และดนตรี รวมถึงเด็กที่เลือกเข้ามาอยู่ในชมรมนาฏศิลป์และดนตรีด้วยความสมัครใจ เด็กเหล่านั้นจะเกิดความตั้งใจ และสนใจในสิ่งที่เรียน อย่างเช่น วิชานาฏศิลป์และดนตรี เด็กจะต้องเรียนตัวโน้ตเพลง ร้องเพลง เมื่อเด็ก มีใจ และใส่ใจในสิ่งที่ชอบ สิ่งเหล่านี้จะเป็นตัวพาให้เด็กผ่อนคลาย มีความสุข และพร้อมจะเรียนวิชา ภาษาไทย วิชาภาษาอังกฤษ และวิชาอื่น ๆ อีกมากมาย เนื่องจากเด็กสนใจร้องเพลง ก็ต้องฝึกการร้องเพลง ซึ่งต้องออกอักขระให้ชัดก็ต้องตั้งใจเรียน ขณะเดียวกันก็ต้องมีความกล้าในการร้องและแสดงออก ซึ่งนั่น คือความมั่นใจในตัวเอง พัฒนาสองสิ่งนี้ วิชาอื่น ๆ ก็จะได้ขึ้นโดยปริยาย

“เหมือนอย่าง องค์ลีมาล ถ้าเขายึดมั่นถือมั่นศรัทธาครู หรือว่ารักในสิ่งนั้น ๆ ทุกอย่างก็จะทำให้บรรลุผลสำเร็จได้ เด็ก ๆ ก็ไม่ต่างกัน ซึ่งผู้ใหญ่มักจะกล่าวว่า ถ้าเราไม่ใส่อันโน้นอันนี้ให้เด็กเดี๋ยวเด็กจะไม่ได้ เด็ก ๆ จะไม่รู้ ซึ่งจริง ๆ ในยุคนี้อยากจะไรก็เปิดอินเทอร์เน็ตได้ ผู้ใหญ่ไม่ต้องคิดแทน”

หลักคิดสำคัญของครูณัฏฐา คือ ถ้าเด็กเรียนแล้วมีความสุข เราจะใส่อะไรเข้าไปก็ได้ แต่ถ้าเราใส่แต่สิ่งที่พ่อแม่ต้องการ อยากให้เป็น อยากให้ทำ และถ้าเด็กทำไม่ได้ตามที่ผู้ใหญ่ตั้งความหวังไว้ เด็กก็จะเกิดความผิดหวัง เรื่องนี้สำคัญ เรื่องความรู้สึกผิดหวังที่เกิดขึ้นในใจเด็ก ผู้ใหญ่หลายคนมักลืมและมองข้ามไป ครูก็เช่นกันมักลืม แต่เด็กจำ และความจำนี้จะอยู่กับเด็กไปอีกนานและสั่นคลอนทางจิตใจเด็กจนโต

ซึ่งแนวความคิดนี้ถูกพิสูจน์จากการเรียนรู้ที่ครูได้อุปการะเด็กทั้ง 11 คน ซึ่งที่สุดแล้วเด็ก ๆ ก็ไม่ได้เก่งแต่เพียงวิชาภาษาอังกฤษหรือดนตรีเท่านั้น แต่ก็มีโดดเด่นในวิชาการด้วย ถ้าผู้บริหารของโรงเรียนได้มีโอกาสอ่านมาถึงตรงนี้ ลองเปิดใจ และใช้วิชาภาษาอังกฤษเป็นตัวช่วยที่จะพาเด็กไปสู่ความเก่งกาจอย่างทางโรงเรียนต้องการ แนวคิดนี้สรุปง่าย ๆ คือ ทำให้เด็กมีความสุข แล้วความเก่งจะตามมาด้วยตัวเขาเอง

การได้โอกาส บางทีก็ต้องลงทุน

“สำหรับที่นี่ โรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจ ครูและผู้ปกครองทุกคนยอมรับครู ยอมรับเด็ก ๆ และความสามารถของเด็ก ๆ แต่กว่าจะมาถึงจุดนี้ มันก็ต้องผ่านการพิสูจน์” ครูย้ำชัดว่า กว่าที่จะมาถึงวันนี้ ต้องใช้ความอดทน ต้องแสดงฝีมือให้เห็นว่าเด็กในชมรมไม่เสียการเรียน ต้องพิสูจน์ว่าเส้นทางในแต่ละเวทีที่พาเด็กไป เขาจะได้อะไรกลับมาเสมอ แต่การพาเด็กสู่โลกกว้างก็ต้องฝ่าอุปสรรค ซึ่งเมื่อมองย้อนกลับไปที่ต้องบอกไม่ง่ายเลย

ครูเล่าย้อนถึง อุปสรรคใหญ่ ๆ ที่เคยเกิดขึ้นแทบทุกครั้ง เมื่อครูมีความคิดจะพาเด็ก ๆ ไปประกวดในเวทีใหญ่ ๆ หรือเมื่อเด็กได้เป็นตัวแทนไปแสดงโชว์ที่ต่างประเทศสำหรับโรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจ เรื่องแบบนี้ถือเป็นเรื่องใหญ่ ไม่แปลกที่ผู้บริหารจะไม่เข้าใจ และมองว่าเป็นเรื่องยาก เป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ แต่ครูคิดไกลไปกว่านั้นแล้ว เพราะในมโนความคิดของครูณัฏฐานั้น เห็นภาพของเด็ก ๆ ที่ร้องดีใจในชัยชนะของตัวเอง เห็นภาพของเด็ก ๆ ที่ต่างภูมิใจในความสามารถของตนเอง และภาพเด็ก ๆ ที่เป็นเด็กสลัมได้เดินทางไปพบประสบการณ์ใหม่ ๆ ในต่างประเทศ ภาพเหล่านี้ล้วนเกินฝัน แต่มันก็ชัดเจน และวนเวียนอยู่ในความคิดครูตลอดเวลา

ภาพฝันที่ครูเห็นเกือบพังทลาย เมื่อมีแต่คำว่า เป็นไปไม่ได้ โชคดีที่ครูไม่ย่อท้อ และฮึดขึ้นมาเรียกร้องสิทธินั้นให้กับเด็ก ๆ นอกเหนือจากนั้นคือ หาทางผ่านอุปสรรค ผ่านคำว่า “เป็นไปไม่ได้” ให้เป็นคำว่า “เป็นไปได้”

“เด็กนักเรียนในชมรม 16 คน ไปประกวดการแสดงที่สมาคมส่งเสริมสิทธิเด็กและเยาวชนเมื่อ ปี 2558 ต่อมาได้รับการคัดเลือกให้เป็นตัวแทนไปแสดงที่ประเทศโมร็อกโก แต่ผู้บริหารโรงเรียนขณะนั้น ไม่เห็นด้วย จึงไม่อนุมัติ เราในฐานะครูต้องทำให้ผู้บริหารเข้าใจและเห็นโอกาสของเด็ก และควรตระหนัก ในสิทธิที่เด็ก ๆ ควรจะได้รับประสบการณ์นั้น ๆ ในเมื่อโอกาสมาแล้ว และมาเพราะความสามารถของเด็ก ...เราก็ต้องสละคราบน้ำตาความเป็นครู โดยถอดหมวกครูนาฏศิลป์ มาสวมหมวกนักเจรจา เดินสายสร้างความ เข้าใจให้ผู้บริหารระดับต่าง ๆ ได้รับทราบข้อมูล ซึ่งมันเหนื่อยมากในการทำ ความเข้าใจและโน้มน้าว ความคิดของผู้ใหญ่ แต่เพื่อโอกาสที่เด็กควรจะได้รับ ครูก็มุ่งมั่นทำจนสำเร็จ อุปสรรคต่อมาคือเรื่อง ทุนทรัพย์ ค่าตัว ค่าเดินทาง ในส่วนนี้ครูก็ลงขันควักกระเป๋าตัวเอง ทั้งครู ทั้งลูกศิษย์เก่า รวบรวมมาได้ถึง 8 แสนบาท เป็นเงินก้อนใหญ่มาก การหาเงินได้ขนาดนั้นต้องถือว่าเจ๋งสุด ๆ ที่มีคนยอมรับและให้เงินเพื่อให้เกิดโอกาสที่ดีกับเด็ก”

หลายคนตั้งคำถามว่า ที่ทำทั้งหมดนี้ทำเพื่ออะไร ในตอนนั้นครูณัฏฐาตอบไม่ได้หรอก รู้แต่ว่า ต้องทำเพื่อเด็ก ในความคิดของเรามีเพียงว่า เด็กน้อยในสลัมกำลังจะได้ไปแสดงโชว์ในงานนานาชาติ ที่โมร็อกโก และได้แสดงต่อหน้าพระพักตร์ของกษัตริย์ที่นั่น ครูคิดว่ามันเจ๋งที่สุดแล้ว ถ้าทำได้ก็คุ้มเหนื่อย ซึ่งในที่สุดก็ทำได้ ครูณัฏฐาพาเด็ก 16 คนไปแสดงที่โมร็อกโกจนได้

เป็นครู อย่างมีความสุข

กว่า 30 ปี แล้วที่ครูณัฏฐาทุ่มเทแรงกายแรงใจ ในการให้ความรู้เด็กนักเรียนที่โรงเรียน ศูนย์รวมน้ำใจแห่งนี้ แบบไม่เบื่อ ไม่หนี ไม่ย้าย ก็เพราะที่นี่คือความผูกพัน ระหว่างครูกับลูกศิษย์ ระหว่างครูกับเป้าหมายในการใช้ความรู้ความสามารถในวิชาที่เรียนมา เพื่อช่วยเหลือเด็กให้หลุดพ้นจากวงโคจร ที่เต็มไปด้วยความเสี่ยง

“ครูเป็นคนแรกที่เรากอด และครูก็กอดเด็กทุกคน ไม่เคยรังเกียจ แม้พวกเราจะเป็ดจากชุมชนแออัด หรือเป็นอย่างไร ฉันชอบเวลาเรียนนาฏศิลป์ ต้องเปลี่ยนเป็นใจกระเบน และไม่ยากถอดเวลา เลิกเรียนเลย ครูทำให้เรามีความสุข” นางสาวดลลดา ธรรมธาคม หนึ่งในศิษย์เก่าที่เคยได้รับโอกาส จากครูณัฏฐา และย้ายมาอยู่ในความอุปการะของครูเหมือนลูกแท้ ๆ ได้ย้อนรำลึกถึงครูณัฏฐา ครูจะมาถึงโรงเรียนเช้ามาก จึงทำให้เธอและเพื่อน ๆ ในชมรมนาฏศิลป์มาโรงเรียนเข้าตามครู เพื่อมาเปิดห้องและ ทำความสะอาดทุกวัน ครูจะสอนเสมอว่าการตื่นแต่เช้าถือเป็นกำไรชีวิต เพราะว่าจะมีเวลามากกว่าคนอื่น ในระหว่างการฝึกซ้อม ครูณัฏฐามักจะสอดแทรกเรื่องราวของการใช้ชีวิต ประสบการณ์ วินัย และคุณธรรม ให้กับเด็ก ๆ ในห้องเรียนตลอดเวลา ซึ่งตอนเด็ก ๆ ได้ฟังอาจจะยังไม่เข้าใจ แต่เมื่อโตขึ้น เราสามารถนำ คำสอนมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันและชีวิตในการทำงานได้เป็นอย่างดี

“ส่วนเวลาฝึกซ้อมของครูณัฏดา จะใช้ช่วงหลังเลิกเรียนทำการฝึกซ้อม ซึ่งเด็ก ๆ และดิฉันจะต้องซ้อมกันอย่างจริงจัง และครูณัฏดาก็จะทุ่มเททั้งร่างกายและแรงใจ รวมถึงใช้ทุนทรัพย์ส่วนตัว เพื่อเป้าหมายสำคัญคือ การแสดงที่ดีที่สุดบนเวทีการประกวด”

“ครูไม่ใช่สอนแค่รำ แต่สอนเรื่องชีวิต เรื่องการวางตัว เรื่องสังคม และบุคลิกภาพ สอนเหมือนเราเป็นลูก” เอ็ม ยุทธนา อัมระรงค์ หนึ่งในลูกศิษย์ เล่าต่อว่า ในชมรมเด็กทุกคนอยู่กันเหมือนครอบครัว ครูณัฏดาจะบอกทุกอย่าง กระทั่งเรื่องมารยาทการพูดจา มารยาทการกิน แม้แต่การกินข้าว ต้องกินอะไร ทำไมต้องกินผัก ครูสอนเด็ก ๆ อย่างไม่เบื่อหน่าย ตอนเด็กเราก็ไม่เข้าใจ มีบางครั้งรู้สึกแยเหมือนกัน เพราะเราไม่รู้ว่าสิ่งที่เราทำอยู่ มันจะได้ผล หรือได้อะไร แต่ปรากฏว่าพอประกวดได้รับรางวัลชนะเลิศของเขต ได้เป็นตัวแทนเขตไปประกวด ทุก ๆ เขตของ กทม. และก็ได้รางวัลชนะเลิศ และก็ได้เดินทางไปต่างประเทศ มันสร้างความรู้สึกภาคภูมิใจที่ยิ่งใหญ่มากสำหรับเด็กคนหนึ่งมาก

เวลาคร่อมอง ครูไม่ได้มองด้านเดียว แต่ครูจะมองเป็นลำดับขั้นตอนในการทำงานของครูตลอดว่าต่อไปจะเป็นอย่างไร ครูให้อิสรภาพเด็กทุกคนที่อยู่ในชมรม อย่างที่ครูบอก เด็กส่วนใหญ่ก็จะเป็นเด็กที่โอกาสน้อย สิ่งสำคัญที่สุดที่คร่อมองเห็นก็คือ การให้อิสรภาพ และทำให้เขามีโอกาสในชีวิตต่อ ๆ ไป

“ถ้าจะเปรียบครูณัฏดา ขอเปรียบกับธรรมชาติ ครูเหมือนป่าชายเลน เป็นแหล่งอนุบาลปลา ตัวเล็ก ๆ ที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ ให้วันหนึ่งเขาได้เติบโต อย่างภาคภูมิใจและออกไปสู่ทะเลที่กว้างใหญ่ ไปแพร่พันธุ์ ขยายพันธุ์ สร้างระบบนิเวศที่ดีได้”

“วิธีของครูเป็นกลวิธีที่แยบยล ให้เด็กได้ซึมซับในสิ่งดี ๆ และไม่หันไปพึ่งพาอาศัยพิศดาร ติดหล่มอยู่กับสภาพแวดล้อมที่ไม่ดี” แอนเจอร่า ซิลิ่ง พูดถึงวิธีการทำงานของครูณัฏดาได้อย่างชัดเจน เพราะช่วงที่เธอย้ายมาอยู่ชุมชนคลองเตย และเข้ามาเรียนอยู่ในโรงเรียนแห่งนี้ เธอรู้สึกไม่ปลอดภัย เพราะรอบด้านเต็มไปด้วยยาเสพติด แต่ชมรมนาฏศิลป์ของครูณัฏดาเป็นเซฟโซน ที่ให้เธอพักพิงในช่วงเวลาที่พ่อแม่ออกไปทำงาน

สิ่งที่ครูณัฏดาได้ลงมือทำในแต่ละเรื่อง ไม่ได้เป็นการทดลองเล่น ๆ แต่เป็นความเอาใจจริงเอาใจของครูที่สะท้อนออกมาอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งการจัดตั้งชมรม การปั้นเด็กจากสลัมสู่ดาวเวที การดูแลเอาใจใส่ในรายละเอียดของเด็กตั้งแต่หัวจรดเท้า ทุกอย่างเป็นความเหนื่อยแต่เต็มไปด้วยรอยยิ้ม

“ถ้าเราสอนเช้าสามเย็นสาม มาสอนแล้วก็จบไปวัน ๆ ถ้าอย่างนั้น 30 ปี เราเหลียวกลับไป ก็จะเป็นครูที่ไม่น่าเป็นครูเลย ถ้าเกิดเราไม่ได้ทำอย่างที่เราคิดทำ”

แบบทดสอบแรกสำหรับครูน้องใหม่ เมื่อก้าวสู่สนามการเป็นครูคือเจอเด็กก้าวร้าว ไม่เชื่อฟัง ทะโมน อย่างแรกที่ครูต้องทำคือ “เปิดใจ” แสดงให้เด็กรู้ว่า ครูเป็นมิตรตั้งแต่แรกเห็น แรกเจอ ถ้าหัวใจของทั้งคู่เปิด ทุกอย่างก็จะเป็นเรื่องง่าย เพราะระหว่างครูกับศิษย์จะมีแต่คำว่า “ให้” ด้วยความปรารถนาดี

คุณธรรม คือหัวใจสำคัญที่ครูन्छต่ายึดมั่นเป็นแนวในการปฏิบัติตนและสอนเด็ก ๆ นอกเหนือจากความรู้ที่ตั้งใจถ่ายทอดไป ครูन्छต่ายักพูดเสมอว่า ‘ความรู้ถ้ามี แต่ไร้คุณธรรมทุกอย่างก็จะพัง’ พร้อมกับยกตัวอย่างให้เราเห็นภาพชัดเจน เช่น แสดงเป็นแต่ชีโกง ไปรับงานมาแต่ไปโกง หรือไปลอกเลียนแบบแนวคิดคนอื่น ๆ ซึ่งเป็นเรื่องที่ครูन्छต่ายปลุกฝังเด็กว่า เป็นเรื่องไม่ดี และเป็นสิ่งผิด

หัวใจของครูจะพองโต เมื่อเห็นศิษย์ที่สั่งสอนมาเติบโต และนำความรู้ที่ได้ไปต่อยอด จนวันที่ศิษย์มีความพร้อมก็หันกลับมาช่วยสังคม หยิบยื่นโอกาสให้กับคนอื่น ๆ ที่ด้อยโอกาส เหมือนที่ครูन्छต่ายทำให้เห็นเป็นแบบอย่าง

“มีความเมตตา มีความรัก เต็มเต็มในสิ่งที่ขาด ให้โอกาส ผลที่ได้คือความสุข”

วันนี้ครูन्छต่าย ธรรมธาคม จึงเป็นครูที่ให้โอกาส และหยิบยื่นโอกาสนั้นแก่เด็กทุกคน โอกาสที่ถือเป็นแสงสว่างนำทางชีวิต ให้เด็กแต่ละคนก้าวเดิน ใช้จิตวิญญาณความเป็นครู และพลังของความเมตตาเป็นแรงผลักดัน เพื่อพลิกชีวิตเด็กจากสลัม ให้มีโอกาสทัดเทียมเด็กอื่น มีโอกาสเลือกเดินไปบนเส้นทางที่ดี เติบโตอย่างมีคุณค่าได้ และพร้อมที่จะดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างงดงาม เหมือนดังเมล็ดพันธุ์ ที่ครูคัดสรรและหว่านลงบนพื้นดิน เฝ้ารอวันเมล็ดพันธุ์เหล่านั้นเติบโต สร้างเด็ก คีนสู่สังคมด้วยความภาคภูมิใจ และ รอยยิ้ม เพราะครูन्छต่าย คือ

ครูผู้สร้างโอกาส และรอยยิ้ม แห่งความสุข

